Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (prvi razširjeni senat)

z dne 20. julija 2017 *

„Finančna pomoč – Splošni program ‚Temeljne pravice in pravosodje‘ za obdobje 2007–2013 – Posebni program ‚Civilno pravosodje‘ – Ničnostna tožba – Sklep, ki je izvršilni naslov – Člen 299 PDEU – Pristojnost avtorja akta – Načelo dobrega upravljanja – Predlog, naj se Komisiji naloži plačilo preostalega zneska, dolgovanega v skladu s sporazumi o nepovratnih sredstvih – Delna sprememba opredelitve tožbe – Arbitražna klavzula – Pristojnost Splošnega sodišča – Upravičeni stroški“

V zadevi T-644/14,

ADR Center SpA s sedežem v Rimu (Italija), ki jo je sprva zastopal L. Tantalo, nato pa A. Guillerme, odvetnika,

tožeča stranka,

proti

Evropski komisiji, ki sta jo sprva zastopala J. Estrada de Solà in L. Cappelletti, nato pa M. Estrada de Solà in S. Delaude, agenti,

tožena stranka,

zaradi, prvič, predloga na podlagi člena 263 PDEU za razglasitev ničnosti Sklepa Komisije C(2014) 4485 final z dne 27. junija 2014 o izterjavi dela finančnih prispevkov, izplačanih tožeči stranki na podlagi treh sporazumov o nepovratnih sredstvih, sklenjenih v okviru posebnega programa „Civilno pravosodje“, in, drugič, predloga na podlagi člena 272 PDEU, naj se Komisiji naloži, da tožeči stranki izplača preostali znesek, dolgovan v skladu s temi tremi sporazumi o nepovratnih sredstvih, v višini 49.172,52 EUR in odškodnino,

SPLOŠNO SODIŠČE (prvi razširjeni senat),

v sestavi H. Kanninen, predsednik, I. Pelikánová, sodnica, E. Buttigieg (poročevalec), S. Gervasoni in L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín, sodniki,

sodni tajnik: P. Cullen, administrator,

na podlagi pisnega dela postopka in obravnave z dne 23. novembra 2016

izreka naslednjo

* Jezik postopka: angleščina.

Sodbo

I. Dejansko stanje

1 Tožeča stranka, družba ADR Center SpA, je družba s sedežem v Italiji, ki zagotavlja storitve na področju alternativnega reševanja sporov.

A. Zadevni sporazumi o nepovratnih sredstvih

2 Decembra 2008 so Evropska skupnost, ki jo je zastopala Komisija Evropskih skupnosti, in konzorciji, katerih koordinatorka je bila tožeča stranka, sklenili tri sporazume o nepovratnih sredstvih z referencami JLS/CJ/2007-1/18, JLS/CJ/2007-1/19 in JLS/CJ/2007-1/21 (v nadaljevanju: sporazum o nepovratnih sredstvih A, sporazum o nepovratnih sredstvih B in sporazum o nepovratnih sredstvih C; skupaj: sporazumi o nepovratnih sredstvih) v okviru izvajanja posebnega programa, vzpostavljenega s Sklepom št. 1149/2007/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. septembra 2007 o vzpostavitvi posebnega programa „Civilno pravosodje“ za obdobje 2007–2013 v okviru splošnega programa „Temeljne pravice in pravosodje“ (UL 2007, L 257, str. 16).

1. Sporazum o nepovratnih sredstvih A

3 Sporazum o nepovratnih sredstvih A se je nanašal na ukrep, naslovljen „Stroški neuporabe alternativnega reševanja sporov – študija in predstavitev dejanskih stroškov gospodarskih sporov znotraj Skupnosti (The costs of non ADR – Surveying and showing the actual costs of intra-community commercial litigation)“. Ta ukrep je vključeval študijo, katere namen je bil analizirati stroške neuporabe alternativnega reševanja sporov v komercialnem sektorju.

4 Sporazum o nepovratnih sredstvih A je v členu I.2.2 določal, da bo zadevni ukrep trajal 12 mesecev. To trajanje je bilo z dodatkom, podpisanim 17. decembra 2009, podaljšano na 16 mesecev, tj. do 10. aprila 2010.

5 Iz členov I.4.2 in I.4.3 sporazuma o nepovratnih sredstvih A je razvidno, da je bil celoten znesek upravičenih stroškov ocenjen na 216.880 EUR, najvišji znesek nepovratnih sredstev pa je bil določen v višini 173.000 EUR, tj. 79,8 % ocenjenih upravičenih stroškov.

2. Sporazum o nepovratnih sredstvih B

6 Sporazum o nepovratnih sredstvih B se je nanašal na ukrep, naslovljen „Poenostavitev dostopa do informativnih sestankov o uporabi mediacije v Evropski uniji: video vodnik za poenostavitev reševanja sporov (Making information sessions on the use of mediation easily available throughout the EU: A video guide to facilitate settlement)“. Ta ukrep je vključeval izdelavo specializiranih videoposnetkov za ozaveščanje pravnikov in strank v postopku o naravi in koristnosti mediacije v čezmejnih sporih.

7 Iz člena I.2.2 sporazuma o nepovratnih sredstvih B je razvidno, da je ukrep trajal 18 mesecev in se je moral končati 9. junija 2010.

8 Iz členov I.4.2 in I.4.3 sporazuma o nepovratnih sredstvih B je razvidno, da je bil celoten znesek upravičenih stroškov ocenjen na 243.500 EUR, najvišji znesek nepovratnih sredstev pa je bil določen v višini 194.000 EUR, tj. 79,7 % ocenjenih upravičenih stroškov.

3. Sporazum o nepovratnih sredstvih C

9 Sporazum o nepovratnih sredstvih C se je nanašal na ukrep, naslovljen „Onkraj zmage: za uspešno uporabo mediacije pri zastopanju strank (Beyond winning: successful mediation advocacy in representing clients)“. Glavni cilj tega ukrepa je bil odvetnikom zagotoviti informacije o možnosti uporabe mediacije in jim omogočiti boljše razumevanje njenih prednosti.

10 Iz člena I.2.2 sporazuma o nepovratnih sredstvih C je razvidno, da je ukrep trajal 18 mesecev in se je moral končati 9. junija 2010.

11 Iz členov I.4.2 in I.4.3 sporazuma o nepovratnih sredstvih C je razvidno, da je bil celoten znesek upravičenih stroškov ocenjen na 241.856 EUR, najvišji znesek nepovratnih sredstev pa je bil določen v višini 193.000 EUR, tj. 79,8 % ocenjenih upravičenih stroškov.

4. Struktura in upoštevne skupne določbe sporazumov o nepovratnih sredstvih

a) Struktura

12 Sporazumi o nepovratnih sredstvih so bili sestavljeni iz posebnih pogojev, katerih členi so bili oštevilčeni tako, da so vsebovali rimsko številko I, iz splošnih pogojev, katerih členi so bili oštevilčeni tako, da so vsebovali rimsko številko II, in iz štirih prilog. Pojasnjeno je bilo še, da določbe iz posebnih pogojev prevladajo nad preostalimi določbami sporazuma, določbe iz splošnih pogojev nad določbami iz prilog, določbe iz sporazuma pa nad vsebino razpisa za zbiranje predlogov in vsebino vodnika za vložitev vloge za nepovratna sredstva (v nadaljevanju: vodnik za vložnike za nepovratna sredstva). Kljub temu je bilo navedeno, da je treba zadnjenavedena dokumenta uporabiti „kot dopolnilo“.

b) Predložitev poročil in preostalih dokumentov

13 Iz besedila člena I.6 v povezavi s členom II.15.4 sporazumov o nepovratnih sredstvih je razvidno, da je moral koordinator v dveh mesecih po koncu ukrepa predložiti, prvič, končno poročilo o tehnični izvedbi ukrepa, drugič, končni finančni obračun dejansko nastalih upravičenih stroškov v skladu s strukturo ocene proračuna in z uporabo istega opisa ter, tretjič, celoten zbirni obračun prihodkov in odhodkov ukrepa (v nadaljevanju: ti trije dokumenti skupaj: končno poročilo).

c) Plačila Komisije

14 Člen I.5 sporazumov o nepovratnih sredstev je določal, da Komisija upravičencem dodeli predhodno financiranje, preostali znesek pa izplača po koncu ukrepa. Vlogi za izplačilo preostalega zneska je bilo treba priložiti zlasti končno poročilo o tehnični izvedbi ukrepa in končni finančni obračun, Komisija pa je imela na voljo 90 dni za odobritev ali zavrnitev poročila in izplačilo preostalega zneska ali za poziv k predložitvi dodatne dokumentacije in informacij. Upravičenec je moral dodatne informacije ali novo poročilo predložiti v 30 koledarskih dneh.

d) Pravo, ki se uporablja, in pristojna sodišča

15 Člen I.9 sporazumov o nepovratnih sredstvih je določal:

„Za nepovratna sredstva se uporabljajo določila sporazuma, upoštevne določbe Skupnosti in, podredno, belgijska zakonodaja s področja nepovratnih sredstev.

Upravičenci lahko zoper sklepe Komisije v zvezi z uporabo določil sporazuma in podrobnimi pravili njegovega izvajanja vložijo tožbo pred Sodiščem prve stopnje Evropskih skupnosti, v primeru pritožbe pa je pristojno Sodišče Evropskih skupnosti.“

e) Upravičeni stroški

16 Člen II.14.1 sporazumov o nepovratnih sredstvih je v zvezi z upravičenimi stroški določal:

„Da bi se stroški lahko šteli za upravičene stroške ukrepa, morajo izpolnjevati naslednja splošna merila:

– povezani morajo biti s predmetom sporazuma in biti določeni v oceni proračuna, priloženega sporazumu;

– so potrebni za izvajanje ukrepa, ki je predmet sporazuma;

– biti morajo smotrni in utemeljeni […];

– nastati morajo v času trajanja ukrepa […];

– dejansko jih morajo nositi upravičenci, vpisani morajo biti v njihove računovodske izkaze v skladu z upoštevnimi računovodskimi načeli in biti prijavljeni v skladu z upoštevno davčno in socialno zakonodajo;

– biti morajo določljivi in preverljivi.

Računovodski postopki in postopki internega nadzora upravičencev morajo izkazovati neposredno zvezo med stroški in prihodki, prijavljenimi v okviru ukrepa, ter ustreznimi računovodskimi izkazi in dokazili.“

f) Izvršljive odločbe

17 Člen II.19.5 sporazumov o nepovratnih sredstvih je določal:

„Upravičenci so seznanjeni s tem, da lahko Komisija na podlagi člena 256 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti s sklepom, ki je izvršljiv, formalno ugotovi terjatev do oseb, ki niso države. Zoper ta sklep je mogoče vložiti tožbo pred Sodiščem prve stopnje Evropskih skupnosti.“

g) Nadzori in revizije

18 Člen II.20 sporazumov o nepovratnih sredstvih je v upoštevnih delih določal:

II.20.1.
„Koordinator se zavezuje, da bo predložil vse podrobne podatke, ki jih bo zahtevala Komisija ali kateri koli drugi zunanji organ, ki ga bo Komisija pooblastila, da preveri, ali so bili ukrep in določbe sporazuma pravilno izvedeni. Če Komisija želi, lahko zahteva, da te informacije predloži neposredno soupravičenec.

II.20.2. Upravičenci imajo še pet let po datumu izplačila preostalega zneska iz člena I.5 za Komisijo na razpolago vse originalne dokumente, zlasti računovodske in davčne, ali – v ustrezno utemeljenih izjemnih primerih – overjene kopije originalnih dokumentov, povezanih s sporazumom o nepovratnih sredstvih, shranjene na kakršnem koli primernem nosilcu, ki zagotavlja njihovo celovitost, v skladu z upoštevno nacionalno zakonodajo.

II.20.3. Upravičenci se strinjajo, da lahko Komisija ali neposredno ali prek svojih uslužbencev ali prek katerega koli zunanjega organa, ki ga za to pooblasti, opravi revizijo tega, kako so bila nepovratna sredstva porabljena. Te revizije se lahko opravljajo v celotnem obdobju izvajanja sporazuma do plačila preostalega zneska kot tudi v obdobju petih let po plačilu preostalega zneska. Po potrebi lahko ugotovitve teh revizij pripeljejo do sklepov o izterjavi s strani Komisije.

II.20.4. Upravičenci se zavezujejo, da bo zaposlenim Komisije in zunanjim osebam, ki jih bo Komisija pooblastila, zagotovljena pravica do ustreznega dostopa do krajev in prostorov, kjer se ukrep izvaja, ter do vseh potrebnih informacij, vključno s tistimi v elektronski obliki, da bodo lahko izvedli te revizije […]“

B. Izvajanje sporazumov o nepovratnih sredstvih

1. Sporazum o nepovratnih sredstvih A

19 Komisija je 19. februarja 2009 v okviru predhodnega financiranja konzorciju, s katerim je bil prek tožeče stranke sklenjen sporazum o nepovratnih sredstvih A, izplačala znesek v višini 121.100 EUR. Zadevni ukrep se je končal 10. aprila 2010. Končno poročilo v zvezi z navedenim ukrepom je bilo Komisiji predloženo 9. junija 2010. Komisija je z dopisom z dne 26. julija 2010 tožečo stranko pozvala, naj ji predloži nekaj dokazil o odhodkih, ki jih je prijavila. Tožeča stranka je 25. novembra 2010 predložila spremenjeno končno poročilo. Komisija je z dopisom z dne 17. decembra 2010 tožečo stranko obvestila, da bo na podlagi dodatnih dokumentov, ki ji jih je ta predložila, izplačala preostali znesek v višini 17.557,97 EUR. Torej je skupni finančni prispevek Evropske unije za izvedbo tega ukrepa v tej fazi znašal 138.657,97 EUR, kar se ujema z 79,8 % prijavljenih upravičenih odhodkov.

2. Sporazum o nepovratnih sredstvih B

20 Komisija je 19. februarja 2009 v okviru predhodnega financiranja konzorciju, s katerim je bil prek tožeče stranke sklenjen sporazum o nepovratnih sredstvih B, izplačala znesek v višini 135.800 EUR. Zadevni ukrep se je končal 9. junija 2010. Končno poročilo v zvezi z navedenim ukrepom je bilo Komisiji predloženo 4. avgusta 2010. Komisija je z dopisom z dne 30. avgusta 2010 tožečo stranko obvestila o nameri, da izterja znesek v višini 121.802,84 EUR. Tožeča stranka je 27. oktobra 2010 predložila spremenjeno končno poročilo. 10. januarja 2011 je predložila nove informacije v zvezi z nastalimi upravičenimi stroški. Komisija je z dopisom z dne 7. februarja 2011 tožečo stranko obvestila, da je izdala nalog za izterjavo zneska v višini 6236,38 EUR. Torej je skupni finančni prispevek Unije za izvedbo tega ukrepa v tej fazi znašal 129.563,62 EUR.

3. Sporazum o nepovratnih sredstvih C

21 Komisija je 19. februarja 2009 v okviru predhodnega financiranja konzorciju, s katerim je bil prek tožeče stranke sklenjen sporazum o nepovratnih sredstvih C, izplačala znesek v višini 135.100 EUR. Zadevni ukrep se je končal 9. junija 2010. Končno poročilo v zvezi z njim je bilo Komisiji predloženo 21. julija 2010. Komisija je z dopisom z dne 24. avgusta 2010 tožečo stranko obvestila o nameri, da izterja znesek v višini 49.960,11 EUR. Tožeča stranka je 19. oktobra 2010 predložila spremenjeno končno poročilo. Komisija je z dopisom z dne 14. decembra 2010 tožečo stranko obvestila, da bo na podlagi dodatnih dokumentov, ki ji jih je ta predložila, izplačala preostali znesek v višini 27.484,33 EUR. Torej je skupni finančni prispevek Unije za izvedbo tega ukrepa v tej fazi znašal 162.584,33 EUR.

C. Revizijski postopek

22 Komisija je z dopisom z dne 22. junija 2011 tožečo stranko obvestila, da bo v skladu s členom II.20 sporazumov o nepovratnih sredstvih opravila revizijo zadevnih ukrepov. Revizijo naj bi opravila revizijska družba, nepovezana s Komisijo.

23 Revizija je potekala med 17. in 26. julijem 2011 v poslovnih prostorih tožeče stranke v Rimu (Italija).

24 Revizorji so 23. novembra 2011 tožeči stranki predložili tri prvotne osnutke revizijskih poročil (enega za vsak zadevni ukrep), v katerih so predlagali zavrnitev precejšnjega dela prijavljenih stroškov, ki naj ne bi bili upravičeni. Tožeča stranka je z dopisom z dne 22. decembra 2011 izpodbijala vsebino navedenih prvotnih osnutkov revizijskih poročil.

25 Revizorji so 25. januarja 2012 tožeči stranki predložili tri popravljene osnutke revizijskih poročil, v katerih so v bistvu vztrajali pri sklepih v zvezi z zavrnitvijo precejšnjega dela prijavljenih stroškov, ki naj ne bi bili upravičeni (v nadaljevanju: popravljeni osnutki revizijskih poročil). Tožeča stranka je z dopisom z dne 15. februarja 2012 izpodbijala vsebino popravljenih osnutkov revizijskih poročil.

26 Revizorji so 26. aprila 2012 Komisiji predložili končna revizijska poročila.

27 Komisija je s tremi dopisi z dne 10. junija 2013 tožeči stranki predložila končna revizijska poročila v zvezi z zadevnimi ukrepi in jo obvestila, da se strinja s sklepi in priporočili v njih.

28 V končnem revizijskem poročilu v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih A, je bilo sklenjeno, da od zneska stroškov, ki jih je prijavila tožeča stranka, neupravičeni stroški znašajo 116.610,49 EUR. Revizorji so še navedli, da obstaja tveganje, da so se nekateri dnevi, obračunani v okviru navedenega ukrepa v zvezi s storitvami, ki jih je zagotovil eden od strokovnjakov, ki jih je zaposlila tožeča stranka in je bil hkrati eden od njenih dveh solastnikov (v nadaljevanju: strokovnjak X), dejansko nanašali na dejavnosti v zvezi z drugimi ukrepi. Stroški, povezani s tem tveganjem, so znašali 9418,75 EUR, revizorji pa so izrazili pridržek glede njihove upravičenosti. Tožečo stranko so pozvali, naj jim predloži izvlečke finančnih poročil, predloženih v okviru drugih ukrepov, da bi tako odpravili pomisleke v zvezi z resničnostjo teh stroškov, ki jih je prijavil zgoraj navedeni strokovnjak, vendar je tožeča stranka to zavrnila, ker naj bi bila zahtevana informacija zunaj obsega revizije.

29 V končnem revizijskem poročilu v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, je bilo sklenjeno, da od zneska stroškov, ki jih je prijavila tožeča stranka, neupravičeni stroški znašajo 196.687,61 EUR. Revizorji so še navedli, da obstaja tveganje, da so se nekateri dnevi, obračunani v okviru navedenega ukrepa v zvezi s storitvami, ki sta jih zagotovila dva od strokovnjakov, ki jih je zaposlila tožeča stranka in sta bila hkrati njena solastnika (v nadaljevanju: strokovnjaka X in Y), dejansko nanašali na dejavnosti v zvezi z drugimi ukrepi in da so bili morda vključeni v finančna poročila teh drugih ukrepov. Stroški, povezani s tem tveganjem, so znašali 9923,68 EUR, revizorji pa so izrazili pridržek glede njihove upravičenosti. Tožeča stranka je revizorjem tudi tokrat zavrnila predložitev domnevno upoštevne dokumentacije, na podlagi katere bi lahko potrdili upravičenost teh stroškov, ker naj bi bila ta dokumentacija zunaj obsega revizije.

30 V končnem revizijskem poročilu v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, je bilo sklenjeno, da od zneska stroškov, ki jih je prijavila tožeča stranka, neupravičeni stroški znašajo 43.190,57 EUR. Revizorji so navedli, da bi bilo mogoče dodatne stroške v višini 44.270,22 EUR prav tako šteti za neupravičene zaradi enakega tveganja, kot je bilo ugotovljeno v okviru revizije v zvezi z navedenim ukrepom, in so v zvezi z njimi izrazili pridržek. Tožeča stranka je revizorjem enako kot v okviru revizij v zvezi z ukrepoma, na katera sta se nanašala sporazuma o nepovratnih sredstvih A in B, tudi tokrat zavrnila predložitev domnevno upoštevne dokumentacije.

31 Komisija je v dopisih z dne 10. junija 2013 tožečo stranko obvestila, da zneski, ki jih je treba izterjati, znašajo 62.649,47 EUR za ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih A, 78.991,12 EUR za ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, in 52.634,75 EUR za ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C. Pri izračunu teh zneskov je kot neupravičene obravnavala tudi stroške, za katere so revizorji izrazili pridržek glede njihove upravičenosti, in sicer stroške v višini 9418,75 EUR za prvi ukrep, 9923,68 EUR za drugi ukrep in 44.270,22 EUR za tretji ukrep. V zvezi s temi stroški je navedla, da jih bo mogoče konec koncev obravnavati kot upravičene, če bo tožeča stranka do 10. julija 2013 predložila dokumentacijo, ki so jo zahtevali revizorji, in bo Komisija to dokumentacijo priznala. V dopisu z dne 10. junija 2013 je tožečo stranko še obvestila, da ji bo v enem mesecu poslala opomine ter da lahko izterjavo dolgovanih zneskov skupaj z obrestmi zagotovi s pobotom ali po potrebi z izvršbo. Nazadnje se je v teh dopisih še opravičila za pozno predložitev končnih revizijskih poročil.

32 Tožeča stranka je z dopisom z dne 9. julija 2013 izpodbijala sklepe iz končnih revizijskih poročil in trdila, da so nalogi za izterjavo, ki jih je izdala Komisija, nični, ker jih je izdala več kot dve leti po koncu revizijskega postopka. Zaprosila je še za sestanek s pristojnimi službami Komisije.

33 Komisija je z elektronskim sporočilom z dne 6. avgusta 2013 tožečo stranko obvestila, da lahko sestanek poteka septembra 2013.

34 30 septembra 2013 je bila izvedena telefonska konferenca med pristojnimi službami Komisije in tožečo stranko, na kateri je bil sprejet dogovor, da se tej da na voljo še nekaj dodatnega časa za preučitev ugotovitev revizorjev.

35 Tožeča stranka je z dopisom z dne 7. oktobra 2013 predložila dodatne pripombe k reviziji zadevnih ukrepov. Trdila je, da je ta revizija nična in da je treba naloge Komisije za izterjavo zavrniti, ker uporabljena revizijska metodologija ni bila določena s skupnim dogovorom, ker so ji bili končna revizijska poročila in nalogi za izterjavo predloženi prepozno ter ker so navedbe revizorjev temeljile na napačnih predpostavkah. Hkrati je še trdila, da ji po njeni analizi upravičenih stroškov, nastalih pri izvajanju navedenih ukrepov, Komisija dolguje znesek v višini 49.172,52 EUR, pojasnila pa je tudi podrobna pravila, po katerih je ta znesek izračunala.

36 Komisija je z dopisom z dne 16. oktobra 2013 ugotovila, da tožeča stranka v dopisu z dne 7. oktobra 2013 ni predložila dokazov o upravičenosti zavrnjenih stroškov. Zato ji je predložila opomine št. 3241311168, 3241311170 in 3241311175 z rokom plačila 29. novembra 2013 za te zneske: 62.649,47 EUR za ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih A, 78.991,12 EUR za ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, in 52.634,75 EUR za ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C. V opominih je bilo navedeno, da se bodo zaračunale zamudne obresti v primeru neplačila dolgovanih zneskov v roku.

37 Tožeča stranka je z dopisom z dne 13. novembra 2013 izpodbijala vsebino dopisa Komisije z dne 16. oktobra 2013 in opomine, ki so mu bili priloženi, ter zaprosila za nov sestanek s Komisijo. Poleg tega je temu dopisu priložila predračun za znesek v višini 64.436,38 EUR in dva dobropisa za zneska v višini 3663,21 EUR oziroma 11.600,75 EUR.

38 Komisija je z dopisom z dne 6. decembra 2013 tožečo stranko obvestila, da so se postopki izterjave dolgovanih zneskov začeli in da je kontradiktorni postopek končan. Poleg tega je potrdila, da so terjatve, ki jih ima do tožeče stranke, zdaj nedvoumne in zapadle v smislu člena 81 Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 1268/2012 z dne 29. oktobra 2012 o pravilih uporabe Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL 2012, L 362, str. 1). Tožečo stranko je obvestila še o pravnih sredstvih, ki jih ima na voljo, in navedla, da nov sestanek z njenimi službami ni potreben.

39 Komisija je 16. decembra 2013 poslala ponovna opozorila, 26. februarja 2014 pa še opomin.

40 V vmesnem obdobju sta se Komisija in tožeča stranka 21. januarja 2014 sestali.

41 Komisija je 27. junija 2014 na podlagi člena 299 PDEU in člena 79(2) Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1605/2002 (UL 2012, L 298, str. 1, v nadaljevanju: Finančna uredba) sprejela Sklep C(2014) 4485 final o izterjavi glavnice v višini 194.275,34 EUR, ki jo dolguje tožeča stranka na podlagi sporazumov o nepovratnih sredstvih, skupaj z zamudnimi obrestmi v višini 3236 EUR do 30. aprila 2014 in dodatnim zneskom 21,30 EUR za vsak dan zamude od 1. maja 2014 (v nadaljevanju: izpodbijani sklep).

42 V členu 4 izpodbijanega sklepa je bilo med drugim navedeno, da je ta sklep izvršilni naslov v smislu člena 299, prvi odstavek, PDEU.

II. Postopek in predlogi strank

43 Tožeča stranka je 30. avgusta 2014 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila to tožbo.

44 Pisna faza postopka se je končala s predložitvijo duplike 6. maja 2015.

45 Z ločeno vlogo, vloženo v sodnem tajništvu Splošnega sodišča 21. januarja 2016, je tožeča stranka vložila predlog za izdajo začasne odredbe. Predsednik Splošnega sodišča je s sklepom z dne 22. januarja 2016 na podlagi člena 157(2) Poslovnika Splošnega sodišča odredil začasen odlog izvršitve izpodbijanega sklepa do sprejetja sklepa, v katerem bo dokončno odločeno o predlogu tožeče stranke. Ta predlog je bil dokončno zavrnjen s sklepom predsednika Splošnega sodišča z dne 7. aprila 2016, odločitev o stroških pa je bila pridržana.

46 Splošno sodišče (prvi senat) je na predlog sodnika poročevalca v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 89 Poslovnika 12. julija 2016 strankama pisno postavilo vprašanja, na katera sta ti odgovorili v roku.

47 Splošno sodišče je 14. septembra 2016 na predlog prvega senata na podlagi člena 28 Poslovnika odločilo, da zadevo predodeli razširjenemu senatu.

48 Splošno sodišče (prvi razširjeni senat) je 16. septembra 2016 na predlog sodnika poročevalca odločilo, da začne ustni del postopka.

49 Splošno sodišče (prvi razširjeni senat) je na predlog sodnika poročevalca v okviru ukrepov procesnega vodstva iz člena 89 Poslovnika strankama 6. oktobra 2016 pisno postavilo vprašanja in ju pozvalo, naj predložita nekatere dokumente. Stranki sta se na poziv Splošnega sodišča odzvali v roku.

50 Stranki sta na obravnavi 23. novembra 2016 ustno podali stališča in odgovorili na vprašanja Splošnega sodišča.

51 Tožeča stranka Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– izpodbijani sklep razglasi za ničen;

– Komisiji odredi takojšnje plačilo preostalega zneska, dolgovanega na podlagi sporazumov o nepovratnih sredstvih, v višini 49.172,52 EUR;

– Komisiji odredi takojšnje plačilo odškodnine zaradi škode, prizadejane njenemu ugledu, ter časa, ki so ga njeni zaposleni porabili za zagovarjanje njenih interesov v upravnem in sodnem postopku;

– Komisiji naloži plačilo stroškov.

52 Komisija Splošnemu sodišču predlaga, naj:

– tožbo zavrne kot neutemeljeno;

– predloga za plačilo preostalega dolgovanega zneska in odškodnine zavrže kot nedopustna, vsekakor pa naj ju zavrne kot neutemeljena;

– tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

III. Pravo

A. Dopustnost

1. Dopustnost drugega tožbenega predloga tožeče stranke

53 Komisija se je v pisni fazi postopka sklicevala na ugovor nedopustnosti v zvezi z drugim tožbenim predlogom tožeče stranke, ker naj plačilo preostalega zneska, domnevno dolgovanega na podlagi sporazumov o nepovratnih sredstvih, ne bi spadalo na področje uporabe te tožbe, ki naj bi bila ničnostna tožba. Poleg tega naj Splošno sodišče v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru nadzora zakonitosti, ki ga opravlja, institucijam ne bi moglo odrediti ravnanja ali njihovega ravnanja nadomestiti.

54 Tožeča stranka v pisni fazi postopka na ta ugovor nedopustnosti ni odgovorila.

55 Naj spomnimo, da je tožeča stranka v okviru drugega tožbenega predloga Splošnemu sodišču predlagala, naj Komisiji odredi takojšnje plačilo preostalega zneska, še dolgovanega na podlagi sporazumov o nepovratnih sredstvih, v višini 49.172,52 EUR.

56 Dopustnost tega tožbenega predloga je odvisna od pravne narave te tožbe. Če se namreč izkaže, da je to ničnostna tožba, vložena na podlagi člena 263 PDEU, je ta tožbeni predlog nedopusten, saj sodišče Unije v skladu z ustaljeno sodno prakso v okviru nadzora zakonitosti, ki ga opravlja, institucijam ne more odrediti ravnanja ali njihovega ravnanja nadomestiti, ampak mora zadevni upravni organ sprejeti ukrepe za izvršitev sodbe, izdane v okviru ničnostne tožbe (glej sodbo z dne 17. junija 2010, CEVA/Komisija, T-428/07 in T-455/07, EU:T:2010:240, točka 56 in navedena sodna praksa).

57 V obravnavani zadevi je tožeča stranka v vlogi, s katero je začela postopek, v razdelku, naslovljenem „Vrsta tožbe“, navedla, da je vložena tožba ničnostna tožba.

58 Vendar je tožeča stranka v odgovoru na pisno vprašanje, ki ga je postavilo Splošno sodišče, pojasnila, da je treba to tožbo obravnavati, kot da temelji ne le na členu 263 PDEU, ki naj bi bil pravna podlaga prvega tožbenega predloga, ampak tudi na členu 272 PDEU, ki naj bi bil pravna podlaga drugega tožbenega predloga, v podporo tej trditvi pa se je sklicevala na sodbo z dne 6. oktobra 2015, Technion in Technion Research & Development Foundation/Komisija (T-216/12, EU:T:2015:746). Komisija je v odgovoru na isto pisno vprašanje, ki ga je postavilo Splošno sodišče, prav tako navedla, da po njenem razumevanju ta tožba dejansko temelji tako na členu 263 PDEU kot tudi na členu 272 PDEU in da se ta dvojna pravna podlaga tožbe sklada s sodbo z dne 6. oktobra 2015, Technion in Technion Research & Development Foundation/Komisija (T-216/12, EU:T:2015:746).

59 Opozoriti je treba, da je Splošno sodišče v točki 55 sodbe z dne 6. oktobra 2015, Technion in Technion Research & Development Foundation/Komisija (T-216/12, EU:T:2015:746), opozorilo, da je imela zadevna tožba kljub izrecnemu sklicevanju na člen 263 PDEU dejansko dvojni namen, tj. doseči ne le, da Splošno sodišče izpodbijani sklep iz obravnavane zadeve razglasi za ničen, ampak tudi, da ugotovi, da Komisija ni imela sporne pogodbene terjatve. Splošno sodišče se je kot izhodišče oprlo na premisi, prvič, da sodišče Unije v okviru ničnostne tožbe ni pristojno za odločanje o ugotovitvenih tožbah in, drugič, da pogodba iz obravnavane zadeve ni vsebovala arbitražne klavzule v smislu člena 272 PDEU, zato je v točki 57 navedene sodbe preverilo, ali je mogoča delna sprememba opredelitve tožbe v tožbo, ki je vložena tako na podlagi člena 263 PDEU, ker se z njo predlaga razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa iz obravnavane zadeve, kot na podlagi člena 272 PDEU, ker se z njo predlaga ugotovitev, da Komisija nima sporne pogodbene terjatve.

60 Splošno sodišče je v točki 60 sodbe z dne 6. oktobra 2015, Technion in Technion Research & Development Foundation/Komisija (T-216/12, EU:T:2015:746), pojasnilo, da je sprememba opredelitve ničnostne tožbe mogoča – ne da bi to vplivalo na pravice tožene institucije do obrambe – prvič, če temu ne nasprotuje izrecna volja tožeče stranke, in, drugič, če je vsaj en tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev določb, ki urejajo zadevno pogodbeno razmerje, naveden v tožbi v skladu z določbami člena 44(1)(c) Poslovnika Splošnega sodišča z dne 2. maja 1991.

61 V obravnavani zadevi – ob upoštevanju odgovorov strank na pisno vprašanje Splošnega sodišča (glej točko 58 zgoraj), vsebine drugega tožbenega predloga tožeče stranke, ki kaže na obstoj spora pogodbene narave, ter dejstva, da navedeni tožbeni predlog temelji na tožbenih razlogih in trditvah v zvezi s tem, da je Komisija kršila sporazume o nepovratnih sredstvih – je treba opredelitev te tožbe delno spremeniti v tožbo, ki je vložena tako na podlagi člena 263 PDEU, ker se z njo predlaga razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa, kot na podlagi člena 272 PDEU, ker se z njo Splošnemu sodišču predlaga, naj Komisiji odredi takojšnje plačilo preostalega zneska, ki ga dolguje tožeči stranki na podlagi sporazumov o nepovratnih sredstvih, v višini 49.172,52 EUR.

62 Ob upoštevanju tako delno spremenjene opredelitve je treba skleniti, da drugi tožbeni predlog tožeče stranke temelji na ustrezni pravni podlagi, tj. na členu 272 PDEU. Ta določba namreč sodišče Unije postavlja kot sodišče z neomejeno pristojnostjo, kar mu – drugače kot sodišču, ki odloča o zakonitosti, pri katerem se pravno sredstvo vloži na podlagi člena 263 PDEU – omogoča, da odloča o vseh vrstah tožb na podlagi arbitražne klavzule (glej sodbo z dne 6. oktobra 2015, Technion in Technion Research & Development Foundation/Komisija, T-216/12, EU:T:2015:746, točka 57 in navedena sodna praksa). Torej je ta tožbeni predlog dopusten.

2. Dopustnost tretjega tožbenega predloga tožeče stranke

63 Komisija se je sklicevala na ugovor nedopustnosti v zvezi s tretjim tožbenim predlogom tožeče stranke, ker naj se z njim zlasti ne bi upoštevali pogoji iz člena 44(1)(c) in (d) Poslovnika z dne 2. maja 1991.

64 Tožeča stranka na ta ugovor nedopustnosti, na katerega se je sklicevala Komisija, ni odgovorila.

65 Splošno sodišče opozarja, da mora na podlagi člena 44(1)(c) Poslovnika z dne 2. maja 1991, ki se je uporabljal ob vložitvi te tožbe, vsaka tožba vsebovati predmet postopka in kratek povzetek tožbenih razlogov.

66 Da bi tožba za povrnitev škode, ki naj bi jo domnevno povzročila institucija Unije, zadostila tem zahtevam, mora vsebovati elemente, ki omogočajo opredelitev ravnanja, ki ga tožeča stranka očita instituciji, razloge, iz katerih meni, da obstaja vzročna zveza med tem ravnanjem in škodo, ki naj bi jo utrpela, ter naravo in obseg te škode (glej sodbo z dne 15. junija 1999, Ismeri Europa/Računsko sodišče, T-277/97, EU:T:1999:124, točka 30 in navedena sodna praksa).

67 V obravnavani zadevi tretji tožbeni predlog tožeče stranke, ki se nanaša na dodelitev odškodnine, ni podkrepljen z nobeno utemeljitvijo, saj je tožeča stranka v njem zgolj navedla, da predlaga dodelitev odškodnine kot „povračilo škode, ki [ji je] nastala v zvezi z njenim mednarodnim ugledom, in plačilo odškodnine za čas, ki so ga njeni vodilni delavci potrebovali za zagovarjanje neupravičenih trditev“. Te trditve ne izpolnjujejo nobenega od treh pogojev, navedenih v točki 66 zgoraj. Iz tega sledi, da je treba ta tožbeni predlog zavreči kot nedopusten.

B. Vsebinska presoja

1. Uvodne ugotovitve

68 Spomniti je treba, da mora Splošno sodišče po delni spremembi opredelitve te tožbe preučiti, prvič, predlog, ki temelji na členu 263 PDEU, tj. predlog za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa iz prvega tožbenega predloga tožeče stranke, in, drugič, predlog, ki temelji na členu 272 PDEU, tj. predlog, naj se Komisiji naloži, da tožeči stranki plača preostali znesek, ki ji ga še dolguje na podlagi sporazumov o nepovratnih sredstvih, v višini 49.172,52 EUR, iz drugega tožbenega predloga (glej točko 61 zgoraj).

69 Tožeča stranka v utemeljitev tožbe navaja pet tožbenih razlogov. Prvi tožbeni razlog se nanaša na to, da se stranki nikoli nista dogovorili o revizijskih pravilih, po katerih so se ravnali revizorji. Drugi tožbeni razlog se nanaša na nerazumno zamudo pri predložitvi končnih revizijskih poročil tožeči stranki in na to, da naj bi Komisija na splošno slabo vodila zadevne ukrepe. Tretji tožbeni razlog se nanaša na to, da naj bi Komisija kršila obveznost dokaznega bremena, ki ga je nosila. Četrti tožbeni razlog se nanaša na napake v končnih revizijskih poročilih, peti tožbeni razlog, ki je bil prvič naveden v repliki, pa na nepristojnost Komisije za sprejetje izpodbijanega sklepa.

70 V zvezi s tem je treba opozoriti, da mora sodišče Unije pri odločanju o ničnostni tožbi, vloženi na podlagi določb člena 263 PDEU, presoditi o zakonitosti izpodbijanega akta glede na Pogodbo ali vsako drugo pravno pravilo, ki se nanaša na njeno uporabo, torej glede na pravo Unije. V okviru tožbe, vložene na podlagi člena 272 PDEU, pa lahko tožeča stranka zadevni instituciji očita le kršitve pogodbenih določil ali kršitve prava, ki se uporablja za pogodbo (glej v tem smislu sodbo z dne 27. septembra 2012, Applied Microengineering/Komisija, T-387/09, EU:T:2012:501, točka 40 in navedena sodna praksa).

71 Iz tega sledi, da lahko Splošno sodišče, ki deluje kot sodišče, ki odloča o zakonitosti, glede predloga za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa, v obravnavani zadevi preuči le tožbene razloge in trditve, s katerimi tožeča stranka izpodbija zakonitost izpodbijanega sklepa glede na Pogodbo ali vsako drugo pravno pravilo, ki se nanaša na njeno uporabo, v smislu člena 263 PDEU. Glede drugega tožbenega predloga tožeče stranke, ki se v bistvu nanaša na spor pogodbene narave, lahko Splošno sodišče, ki deluje kot sodišče, pristojno po pogodbi, preuči zgolj tožbene razloge in trditve v zvezi s kršitvami sporazumov o nepovratnih sredstvih ali prava, ki se uporablja zanje. Torej je treba v tej fazi zaporedoma preučiti tožbene razloge, ki jih je navedla tožeča stranka, da bi tako opredelili tožbeni predlog, h kateremu jih je treba pripisati.

72 Tožeča stranka v okviru prvega tožbenega razloga v bistvu trdi, da so revizorji uporabili revizijske standarde, ki niso bili določeni v sporazumih o nepovratnih sredstvih in o katerih se torej stranki nista dogovorili. Na podlagi tega naj bi bilo treba izpodbijani sklep razglasiti za ničen. Tožeča stranka še trdi, da se v takih okoliščinah z izpodbijanim sklepom krši člen 126(2)(d) Finančne uredbe, v skladu s katerim morajo biti upravičeni stroški zabeleženi v računovodskih izkazih upravičenca ter pripravljeni v skladu z računovodskimi standardi, ki se uporabljajo v državi, kjer ima upravičenec svoj sedež, in v skladu z običajno računovodsko prakso upravičenca.

73 Ugotoviti je treba, da se ta tožbeni razlog in z njim povezane trditve dejansko nanašajo na izvajanje sporazumov o nepovratnih sredstvih glede določitve finančnih obveznosti pogodbenic, kar pomeni, da mora Splošno sodišče preučiti določbe navedenih sporazumov o nepovratnih sredstvih in pravo, ki se uporablja zanje. Torej je treba ta tožbeni razlog obravnavati, kot da je bil naveden v podporo drugemu tožbenemu predlogu tožeče stranke.

74 Glede drugega tožbenega razloga je treba uvodoma ugotoviti, da je naslovljen „Izpodbijani sklep je treba razglasiti za ničen, saj je Komisija nerazumno zavlačevala s predložitvijo končnih revizijskih poročil in nalogov za izterjavo, ki so jih spremljali“. V okviru tega tožbenega razloga tožeča stranka navaja dva očitka. V zvezi s prvim očitkom, v njem se sklicuje na nerazumno zamudo, s katero so ji bila predložena končna revizijska poročila, in trdi, da je bilo zaradi te zamude kršeno načelo dobrega upravljanja, določeno s členom 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. V zvezi z drugim očitkom, Komisiji z njim očita, da je na splošno slabo vodila zadevne ukrepe. Kot indice za tako slabo vodenje navaja to, da je bila v času trajanja teh ukrepov komunikacija Komisije z njo pomanjkljiva, to, da je bil vodnik za vložnike za nepovratna sredstva pozneje popravljen in da odtlej vključuje veliko več informacij v zvezi z upravičenimi stroški, ter to, da so sporazumi o nepovratnih sredstvih vsebovali različne stilistične napake.

75 Glede prvega očitka iz drugega tožbenega razloga – obravnavati ga je treba, kot da je naveden v podporo drugemu tožbenemu predlogu, saj tožeča stranka trdi, da je bila zamuda pri predložitvi končnih revizijskih poročil nerazumna. Ker je namreč izvedba revizij izrecno določena v členu II.20 sporazumov o nepovratnih sredstvih, se ta zatrjevana zamuda nanaša na izvedbo teh sporazumov. Hkrati je treba ta očitek – ob upoštevanju njegovega naslova in ker se tožeča stranka izrecno sklicuje na kršitev načela dobrega upravljanja, torej splošnega pravnega načela, s katerim je urejeno upravno delovanje institucije – razumeti, kot da je naveden tudi v podporo prvemu tožbenemu predlogu, ki se nanaša na razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa, saj tožeča stranka trdi, da je zamuda pri predložitvi končnih revizijskih poročil vplivala na njeno možnost učinkovite obrambe v upravnem postopku izterjave, v katerem je bil sprejet izpodbijani sklep.

76 Glede drugega očitka iz tega tožbenega razloga – obravnavati ga je treba, kot da je naveden v podporo drugemu tožbenemu predlogu, saj se nanaša na ravnanje Komisije v okviru izvajanja sporazumov o nepovratnih sredstvih.

77 V okviru tretjega tožbenega razloga tožeča stranka revizorjem – in posledično Komisiji, ki je končna revizijska poročila sprejela – očita, da niso izpolnili obveznosti dokaznega bremena, ki jim je bil naložen. Ta tožbeni razlog zadeva pogodbeni spor med strankama, kar pomeni, da mora Splošno sodišče preučiti sporazume o nepovratnih sredstvih in pravo, ki se uporablja zanje. Torej je treba navedeni tožbeni razlog obravnavati, kot da je bil naveden v podporo drugemu tožbenemu predlogu tožeče stranke.

78 V okviru četrtega tožbenega razloga tožeča stranka navaja nekaj napak iz končnih revizijskih poročil. Tudi ta tožbeni razlog zadeva pogodbeni spor med strankama, kar pomeni, da mora Splošno sodišče preučiti sporazume o nepovratnih sredstvih in pravo, ki se uporablja zanje. Torej je treba navedeni tožbeni razlog obravnavati, kot da je bil naveden v podporo drugemu tožbenemu predlogu tožeče stranke.

79 Nazadnje, glede petega tožbenega razloga je očitno, da ga je treba obravnavati, kot da je naveden v podporo prvemu tožbenemu predlogu tožeče stranke, saj se nanaša na nepristojnost Komisije za sprejetje izpodbijanega sklepa.

80 Po določitvi tožbenega predloga, h kateremu je treba pripisati tožbene razloge, ki jih navaja tožeča stranka, je treba nadaljevati z vsebinsko preučitvijo prvega in drugega tožbenega predloga tožeče stranke. Najprej je treba preučiti drugi tožbeni predlog. Izpodbijani sklep, katerega razglasitev ničnosti se predlaga v prvem tožbenem predlogu, namreč povzroči izvršljivost pogodbene terjatve, ki jo

domnevano ima Komisija do tožeče stranke. V okviru drugega tožbenega predloga pa se Splošnemu sodišču predlaga, naj se izreče o obstoju in znesku te pogodbene terjatve. Ker se dejanska podlaga izpodbijanega sklepa v zvezi z obstojem in zneskom pogodbene terjatve preučuje v okviru drugega tožbenega predloga, to pomeni, prvič, da je treba ta tožbeni predlog preučiti pred preučitvijo prvega tožbenega predloga in, drugič, da je treba presoje, ki jih bo opravilo Splošno sodišče v okviru preučitve drugega tožbenega predloga, upoštevati pri nadzoru zakonitosti izpodbijanega sklepa v okviru preučitve prvega tožbenega predloga (glej v tem smislu sodbi z dne 6. oktobra 2015, Technion in Technion Research & Development Foundation/Komisija, T-216/12, EU:T:2015:746, točka 72, ter z dne 9. novembra 2016, Trivisio Prototyping/Komisija, T-184/15, neobjavljena, EU:T:2016:652, točki 65 in 119).

2. Drugi tožbeni predlog

81 Spomniti je treba, da so tožbeni razlogi, ki jih je treba obravnavati, kot da so navedeni v podporo drugemu tožbenemu predlogu tožeče stranke, prvi, drugi, tretji in četrti tožbeni razlog. Najprej je treba preučiti tretji, nato četrti in prvi, za konec pa še drugi tožbeni razlog. Pred tem je treba dodatno pojasniti pristojnost Splošnega sodišča in pravo, z vidika katerega je treba zgoraj navedene tožbene razloge preučiti.

a) Uvodne ugotovitve

1) Pristojnost Splošnega sodišča

82 Uvodoma je treba spomniti, da je v skladu s členom 272 PDEU Sodišče pristojno za izrekanje sodb na podlagi arbitražne klavzule v pogodbah, ki jih sklene Unija ali ki so sklenjene v njenem imenu, ne glede na to, ali jih ureja javno ali zasebno pravo. V skladu s členom 256(1) PDEU je Splošno sodišče pristojno za obravnavanje in odločanje na prvi stopnji o tožbah ali postopkih iz člena 272 PDEU.

83 V obravnavani zadevi so določbe člena I.9, drugi odstavek, sporazumov o nepovratnih sredstvih dovolj široke, da je s tem členom Splošnemu sodišču podeljena pristojnost za odločanje o drugem tožbenem predlogu tožeče stranke. Poleg tega stranki ne izpodbijata te pristojnosti Splošnega sodišča.

2) Pravo, ki se uporablja za spor

84 Splošno sodišče, ki odloča v okviru arbitražne klavzule na podlagi člena 272 PDEU, mora o sporu odločati na podlagi materialnega prava, ki se uporablja za pogodbo (sodba z dne 4. februarja 2016, Isotis/Komisija, T-562/13, neobjavljena, EU:T:2016:63, točka 51).

85 V obravnavani zadevi je iz člena I.9, prvi odstavek, sporazumov o nepovratnih sredstvih razvidno, da je materialno pravo, ki se uporablja za te sporazume, najprej pravo Unije, podredno pa belgijsko pravo s področja nepovratnih sredstev. V zvezi z zadnjenavedenim je treba pripomniti, da so nepovratna sredstva, ki so bila predmet zadevnih sporazumov, nepovratna sredstva, ki se financirajo iz proračuna Unije in jih podeljuje Komisija, zato ne spadajo na področje uporabe posebnih pravil belgijskega prava, s katerimi so urejena nepovratna sredstva, ki jih podeljujejo belgijski upravni subjekti. Torej so lahko dopolnilna pravila, ki se uporabljajo v obravnavani zadevi, zgolj pravila splošnega prava, ki urejajo belgijske pogodbe in obveznosti, njihov namen pa je zapolniti vrzel v primeru morebitnega neobstoja takih pravil na ravni Unije.

86 Člen 1134 belgijskega code civil (civilni zakonik) v prvem odstavku določa, da „[so] [z]akonito sklenjene pogodbe za tiste, ki so jih sklenili, zavezujoče kot zakon“, in v drugem odstavku, da jih „je mogoče preklicati le z njihovim vzajemnim soglasjem ali iz razlogov, ki so dovoljeni z zakonom“.

87 Člen 1134, tretji odstavek, belgijskega civilnega zakonika poleg tega določa, da je treba pogodbe izvrševati v dobri veri. Člen 1135 tega zakonika določa, da „pogodbe ustvarjajo obveznosti ne le glede tega, kar je v njih določeno, temveč glede vseh posledic, ki so glede na njihovo naravo v skladu s pravičnostjo, običaji in zakonom“. Ta člen torej izraža tudi načelo izvrševanja pogodb v dobri veri.

88 V členu 1156 belgijskega civilnega zakonika je ponazorjena uporaba tega načela pri razlagi pogodb. Določa namreč, da „je treba v pogodbah ugotoviti, kakšen je bil skupni namen pogodbenic, ne pa se osredotočiti na dobesedni pomen določb“.

89 Če nastane spor v zvezi z izvrševanjem pogodbe, je dokazno breme urejeno z določbami člena 1315 belgijskega civilnega zakonika, v skladu s katerim mora obveznost dokazati, kdor zahteva njeno izpolnitev. Obratno, kdor trdi, da je prost te obveznosti, mora dokazati plačilo ali dejstvo, na podlagi katerega je njegova obveznost ugasnila.

90 Pojasniti je še treba, da je s Poslovnikom urejen postopek v zvezi s preučitvijo drugega tožbenega predloga, v okviru katerega Splošno sodišče deluje kot sodišče, pristojno po pogodbi, v skladu s splošno priznanim pravnim načelom, da vsako sodišče uporablja svoja procesna pravila (glej v tem smislu sodbo z dne 13. junija 2012, Insula/Komisija, T-246/09, neobjavljena, EU:T:2012:287, točka 88 in navedena sodna praksa).

b) Tretji tožbeni razlog: trditev, da je Komisija kršila obveznost dokaznega bremena, ki ga je nosila

91 V okviru tretjega tožbenega razloga tožeča stranka trdi, da so revizorji številne odhodke izključili, ne da bi predložili dokaze, in da so to storili zgolj na podlagi sklepanja. Kot primer za to navaja sklepe revizorjev v zvezi z odhodki, prijavljenimi v povezavi z dejavnostmi strokovnjaka X v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C. Na podlagi tega meni, da je Komisija, ker je te sklepe odobrila, kršila temeljno in univerzalno načelo dokaznega bremena, po katerem mora stranka, ki poda trditev, to dokazati z upoštevnimi dokazi.

92 Komisija izpodbija utemeljenost tega tožbenega razloga.

93 Spomniti je treba, da v skladu s temeljnim načelom, ki ureja finančne pomoči Unije, lahko Unija subvencionira le dejansko nastale odhodke. Iz tega načela izhaja, da za to, da se upraviči dodelitev specifičnih nepovratnih sredstev, ni dovolj, da upravičenec do pomoči dokaže, da je bil projekt izveden. Poleg tega mora predložiti tudi dokaz o tem, da so mu stroški, prijavljeni v skladu s pogoji, določenimi za odobritev zadevne pomoči, nastali, pri čemer se za upravičene stroške štejejo zgolj tisti, ki so ustrezno utemeljeni. Njegova obveznost spoštovanja postavljenih finančnih pogojev pomeni celo eno od njegovih bistvenih zavez in torej pogojuje dodelitev finančne pomoči (glej sodbo z dne 24. oktobra 2014, Technische Universität Dresden/Komisija, T-29/11, EU:T:2014:912, točka 71 in navedena sodna praksa).

94 Načelo, navedeno v točki 93 zgoraj, se kaže v določilih sporazumov o nepovratnih sredstvih, ki vsebujejo podrobna pravila za dodelitev financiranja. Naj spomnimo, da je moral koordinator na podlagi členov I.6 in II.15.4 navedenih sporazumov po koncu ukrepa Komisiji predložiti zlasti končni finančni obračun dejansko nastalih upravičenih stroškov ter celoten zbirni obračun prihodkov in odhodkov ukrepa, Komisija pa je lahko po potrebi zaprosila za predložitev dodatnih informacij in dokumentov. Na podlagi dokumentov, navedenih v členu II.15.4 teh sporazumov, Komisija v skladu s členom II.17 istih sporazumov in s pridržkom upoštevanja informacij, ki jih pozneje prejme v okviru revizije, opravljene na podlagi člena II.20 zadevnih sporazumov, določi končni znesek nepovratnih sredstev.

95 Spomniti je tudi treba, da lahko Komisija na podlagi člena II.20.3 sporazumov o nepovratnih sredstvih izvede revizijo o uporabi nepovratnih sredstev in se na podlagi rezultatov te revizije odloči za izterjavo. Člena II.20.1 in II.20.4 navedenih sporazumov določata še obveznost, da upravičenci do nepovratnih sredstev Komisiji in osebam, ki jih ta pooblasti, predložijo kakršno koli informacijo, potrebno za preverjanje, ali je bil ukrep izveden v skladu z navedenimi sporazumi.

96 Sodišče Unije je menilo, da je treba končne sklepe revizije in vse elemente, na katerih temeljijo, analizirati kot dokaze, ki so na voljo Komisiji v primeru morebitne tožbe za uveljavljanje pogodbene odgovornosti pred Splošnim sodiščem (sodba z dne 8. septembra 2015, Amitié/Komisija, T-234/12, neobjavljena, EU:T:2015:601, točka 136). Po analogiji je treba šteti, da so v obravnavani zadevi končna revizijska poročila dokazi v podporo trditvam Komisije v zvezi z izvajanjem sporazumov o nepovratnih sredstvih.

97 Konkreten očitek tožeče stranke v zvezi z zavrnitvijo nekaterih odhodkov, povezanih z dejavnostmi strokovnjaka X v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, je treba preučiti ob upoštevanju teh načel.

98 Iz končnega revizijskega poročila v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, izhaja, da so revizorji ob upoštevanju opisa dejavnosti tožeče stranke, kot je naveden na njenem spletnem mestu, ugotovili, da se je strokovnjak X 13. februarja 2009 udeležil enodnevnega usposabljanja v Turčiji v okviru drugega ukrepa. Kljub temu je tožeča stranka prijavila, da je ta strokovnjak istega dne s polnim delovnim časom delal za ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C. Revizorji so stroške v zvezi s tem dnem, ki znašajo 450 EUR, zavrnili.

99 Iz končnega revizijskega poročila v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, še izhaja, da so revizorji preučili, ali je napaka, na podlagi katere je bil iz naslova navedenega ukrepa obračunan 13. februar 2009, osamljena napaka ali se je nanašala še na druge dneve. Zato so tožečo stranko pozvali, naj jim predloži izvlečke finančnih poročil v zvezi z drugimi ukrepi, ki jih je izvedla, še zlasti informacije v zvezi z udeleženimi osebami in porazdelitvijo njihovega delovnega časa, da bi tako na podlagi primerjave preverili točnost števila ur, ki so jih obračunale udeležene osebe v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C. Tožeča stranka zahtevanih informacij ni želela predložiti, ker naj ne bi spadale v obseg zadevne revizije.

100 Ker tožeča stranka ni predložila zahtevane dokumentacije, so revizorji sklenili, da ne morejo potrditi, da je preostanek prijavljenih stroškov v zvezi s storitvami strokovnjaka X v višini 21.445,45 EUR (kar se je ujemalo z 39 prijavljenimi delovnimi dnevi), zadeval izključno ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C. Zato so izrazili pridržek v zvezi z upravičenostjo teh stroškov. Na isti podlagi so revizorji izrazili pridržek glede upoštevnosti stroškov, prijavljenih v zvezi s storitvami, ki jih je opravil strokovnjak Y in katerih vrednost je znašala 22.824,77 EUR. Torej so prijavljeni stroški, v zvezi s katerimi so revizorji izrazili pridržek, znašali 44.270,22 EUR.

101 Prav tako iz končnega revizijskega poročila v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, izhaja, da so zgoraj navedeni pridržki, ki so jih izrazili revizorji, temeljili na spodaj navedenih elementih. Na prvem mestu, revizorji so ugotovili, da je 81 % plačil za leto 2009 in 100 % plačil za obdobje med januarjem in junijem 2010, ki so bila izplačana solastnikoma tožeče stranke, torej strokovnjakoma X in Y, zadevalo njune storitve, ki sta jih prijavila v okviru zadevnih ukrepov, ne glede na to, da so v teh obdobjih potekali še drugi ukrepi, pri katerih je tožeča stranka sodelovala. Na drugem mestu, ugotovili so, da računovodski sistem tožeče stranke ne omogoča opredelitve, kateri stroški za zaposlene se ujemajo s katerim ukrepom. Na tretjem mestu, ugotovili so, da v predloženih poročilih o opravljenih delovnih urah niso bile podrobno razdelane dejavnost in ure, ki so jih opravili zaposleni ali strokovnjaki, ter da je bil v njih naveden le čas dela, pripisan ukrepu.

102 Komisija je v dopisu z dne 10. junija 2013, s katerim je predložila končno revizijsko poročilo v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, tožečo stranko obvestila, da bo mogoče stroške v skupni vrednosti 44.270,22 EUR, ki so se nanašali na storitve strokovnjakov X in Y ter so revizorji v zvezi z njimi izrazili pridržek, obravnavati kot upravičene, če bo tožeča stranka v enem mesecu predložila dokumentacijo, ki so jo zahtevali revizorji. Tožeča stranka te dokumentacije ni predložila, zato je Komisija zgoraj navedene stroške dokončno zavrnila kot neupravičene.

103 Ob upoštevanju temeljnega načela, ki ureja finančne pomoči Unije v zvezi z dokaznim bremenom, ki ga nosi upravičenec do nepovratnih sredstev Unije (glej točko 93 zgoraj), ugotovitve iz točke 96 zgoraj ter dejstva, da iz spisa ne izhaja in se niti ne trdi, da bi revizorji in Komisija ravnali v slabi veri, je treba skleniti, da bi morala tožeča stranka, ki so ji bile predložene konkretne ugotovitve revizorjev, predložiti dokaze o tem, da so prijavljeni stroški v zvezi s storitvami, ki sta jih opravila strokovnjaka X in Y, izpolnjevali pogoje za upravičenost, določene s členom II.14.1 sporazumov o nepovratnih sredstvih, ter še zlasti da so se nanašali na predmet navedenih sporazumov in da so bili potrebni za izvajanje ukrepov, ki so bili predmet teh sporazumov.

104 Vendar je treba ugotoviti, da tožeča stranka ni predložila nobenega takega dokaza niti v predhodnem postopku niti v postopku pred Splošnim sodiščem.

105 Tožeča stranka pred Splošnim sodiščem trdi, da sklepi revizorjev niso temeljili na dokazih. Pri tem navaja primer strokovnjaka X in trdi, da revizorji ne bi smeli vseh 40 dni, ki jih je prijavil, izključiti na podlagi sklepanja, izpeljanega iz napake v zvezi s 13. februarjem 2009, ampak bi morali dokazati, da vsak od preostalih 39 dni ni zadeval izključno ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C.

106 To utemeljitev je treba zavrniti, saj je v nasprotju z porazdelitvijo dokaznega bremena, kot je opredeljena v obravnavani zadevi. Natančneje, revizorji so predložili konkretne indice o obstoju tveganja, da delovni dnevi, prijavljeni za strokovnjaka X in Y v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, ne izpolnjujejo pogojev za upravičenost, določenih s členom II.14.1 navedenega sporazuma (glej točke od 98 do 101 zgoraj). Torej bi morala tožeča stranka predložiti dokaze za to, da so bili pogoji za upravičenost izpolnjeni, vendar tega ni storila. To pomeni, da je Komisija na podlagi domneve neupravičenosti stroškov, ki je temeljila na konkretnih indicih in ni bila ovržena z dokazi, utemeljeno potrdila izključitev vseh odhodkov v zvezi z delom strokovnjakov X in Y v okviru tega ukrepa (glej v tem smislu sodbo z dne 12. decembra 2013, Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung/Komisija, T-171/08, neobjavljena, EU:T:2013:639, točka 155 in navedena sodna praksa).

107 Tožeča stranka še trdi, da bi – če naj se sprejme sklepanje revizorjev in se zavrnejo vsi dnevi, prijavljeni za strokovnjaka X in Y – to pomenilo, da je bilo delo, ki ga je opravila tožeča stranka, izvedeno interno in spontano, ne da bi pri njem sodeloval kateri koli strokovnjak. Tak sklep bi bil paradoksalen glede na obseg in kakovost navedenega dela.

108 To trditev je treba zavrniti ob upoštevanju načela, navedenega v točki 93 zgoraj, po katerem ne zadostuje, da upravičenec do nepovratnih sredstev za utemeljitev dodelitve teh nepovratnih sredstev dokaže, da je bil projekt izveden. Predložiti mora poleg tega dokaz o tem, da so mu stroški, prijavljeni v skladu s pogoji, določenimi za odobritev zadevne pomoči, nastali, pri čemer se za upravičene stroške šteje zgolj tiste, ki so ustrezno utemeljeni. Iz tega v obravnavani zadevi izhaja, da dejstvo, da je bil ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, izveden, in to z dobrimi rezultati, ne zadostuje za to, da se stroški, prijavljeni za strokovnjaka X in Y, sprejmejo kot upravičeni. Poleg tega morajo biti izpolnjeni tudi pogoji za upravičenost, določeni zlasti v členu II.14.1 navedenega sporazuma.

109 Tožeča stranka v repliki navaja dodatne trditve, ki jih je treba prav tako zavrniti zlasti na podlagi načel v zvezi s porazdelitvijo dokaznega bremena v obravnavani zadevi.

110 Glede 13. februarja 2009 tožeča stranka trdi, da to, da se je strokovnjak X udeležil usposabljanja v Turčiji, ne pomeni, da tega dne ni mogel opravljati dela v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C. Ta udeležba po mnenju tožeče stranke prav tako ne pomeni, da ni bila zmožna voditi ustreznega računovodstva.

111 Tožeča stranka dodaja, da je strokovnjak X podpisal poročilo o opravljenih delovnih urah, ki se je zahtevalo v končnih finančnih dokumentih, ter da so bili Komisiji predloženi računi in dokazila o plačilu. Torej se postavlja vprašanje, katere druge dokaze potrebuje Komisija tudi glede na to, da je bilo delo opravljeno.

112 Poleg tega tožeča stranka to, da je zavrnila predložitev dokumentov, ki so jih zahtevali revizorji, utemeljuje s trditvijo, da ti niso imeli nikakršne pravice, da izvedejo revizijo vseh njenih računov, in da s tem, da jim ni želela predložiti dokumentov, ni mogoče upravičiti zavrnitve stroškov kot neupravičenih.

113 Najprej, glede 13. februarja 2009 je treba opozoriti na neizpodbijano dejstvo, da se je strokovnjak X tega dne udeležil usposabljanja v Turčiji, ki ni bilo nikakor povezano z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, in da so bili stroški, povezani s storitvami tega strokovnjaka, opravljenimi tega dne, kljub temu prijavljeni za ta ukrep, saj je tožeča stranka prijavila, da je navedeni strokovnjak tega dne s polnim delovnim časom delal za ta ukrep. Glede na ta konkretni indic, ki so ga izpostavili revizorji, tj. da se pripis takih stroškov za zadevnega strokovnjaka tega dne ne ujema z resničnostjo, bi morala tožeča stranka dokazati, da je isti strokovnjak zadevnega dne dejansko s polnim delovnim časom delal za zadevni ukrep ne glede na to, da se je istega dne udeležil usposabljanja v Turčiji.

114 Vendar tožeča stranka ni izpolnila dokaznega bremena, ki ga je nosila. Strinjati se je namreč treba z revizorji, da z računi in poročili o opravljenih delovnih urah, na katere se sklicuje tožeča stranka in ki so bili predloženi Splošnemu sodišču v okviru ukrepa procesnega vodstva, ni mogoče dokazati resničnosti in s tem tudi upravičenosti stroškov, prijavljenih za strokovnjaka X. V predloženih računih je naveden zgolj znesek, ki ga je navedeni strokovnjak obračunal tožeči stranki za dano časovno obdobje, ne da bi bili pri tem navedeni niti zadevni ukrep niti delo, ki ga je opravil ta strokovnjak. V predloženih poročilih o opravljenih delovnih urah je navedeno zgolj obdobje dela, ki ga je isti strokovnjak namenil zadevnemu ukrepu posameznega dne, ne vključujejo pa podrobnosti v zvezi z dejavnostmi strokovnjaka in časom, ki ga je porabil v okviru vsake dejavnosti. Poleg tega tožeča stranka ni izpodbijala ugotovitev revizorjev, prvič, da se več ukrepov, v katerih je sodelovala, delno prekriva in, drugič, da njen računovodski sistem ne omogoča opredelitve, kateri stroški za zaposlene se ujemajo s katerim ukrepom (glej točko 101 zgoraj). V takih okoliščinah je treba ugotoviti, da tožeča stranka ni dokazala resničnosti in s tem upravičenosti stroškov, ki jih je prijavila za zadevnega strokovnjaka v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, in sicer niti za 13. februar 2009 niti za 39 preostalih dni.

115 Dalje, glede trditev tožeče stranke v zvezi s tem, da je revizorjem zavrnila predložitev nekaterih dokumentov (glej točko 112 zgoraj), je treba pripomniti, da ti niso želeli revidirati njenih računov, kot trdi. Želeli so preučiti finančna poročila drugih ukrepov, pri katerih je tožeča stranka sodelovala vzporedno z zadevnimi tremi ukrepi, da bi lahko navzkrižno preverili informacije, ki jih je predložila v zvezi z urnikom dela strokovnjaka X. Kot navaja Komisija, je bil namen revizorjev tožeči stranki omogočiti, da dokaže resničnost svojih izjav v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, ki je bil predmet revizije, ne pa preverjati njeno splošno računovodstvo. Iz tega sledi, da argumentacije tožeče stranke ni mogoče upoštevati, saj temelji na napačni razlagi zahteve revizorjev. Vsekakor s to argumentacijo ni mogoče omajati sklepa, da tožeča stranka ni izpolnila svojega dokaznega bremena.

116 Na podlagi navedenega je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

c) Četrti tožbeni razlog: napaka v končnih revizijskih poročilih

117 Tožeča stranka trdi, da je bilo v končnih revizijskih poročilih storjenih nekaj očitnih postopkovnih in vsebinskih napak. V zvezi s tem navaja pet očitkov, ki jih je treba preučiti zaporedoma.

118 Komisija te očitke izpodbija.

1) Raven strokovnega znanja revizorjev

119 Tožeča stranka trdi, da revizorji niso imeli potrebnega strokovnega znanja za izpodbijanje kakovosti dela in potrebnosti dejavnosti, ki jih je izvedla, ter v bistvu meni, da bi se morali pri oceni potrebnosti prijavljenih ur zanesti na število ur, navedenih v predlogih, ki jih je predložila za pridobitev zadevnih nepovratnih sredstev.

120 Tožeča stranka poleg tega trdi, da so revizorji v nekaterih delih končnega revizijskega poročila v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih A, navedli, da ne morejo podati sklepov o upoštevnosti stroškov za dejavnosti, povezane s tem ukrepom. Po njenem mnenju je priznanje revizorjev, da ne morejo podati takih sklepov, samo po sebi *prima facie* dokaz, da niso izpolnili obveznosti dokaznega bremena, ki jim je bila naložena.

121 Argumentacijo tožeče stranke v zvezi z ravnjo strokovnega znanja revizorjev je treba zavrniti.

122 Glede strokovnega znanja revizorjev ni mogoče na podlagi ničesar v spisu podvomiti o tem, da so imeli potrebne kvalifikacije za to, da preverijo upravičenost stroškov, ki jih je prijavila tožeča stranka, glede na določila sporazumov o nepovratnih sredstvih. Poleg tega tožeča stranka napačno trdi, da bi se morali revizorji zanesti na število ur, navedenih v predlogih, ki jih je predložila za pridobitev zadevnih nepovratnih sredstev. Zadostuje namreč ugotovitev, da iz člena II.15.4 v povezavi s členom II.17.1 navedenih sporazumov izhaja, da postane znesek nepovratnih sredstev dokončen šele, ko Komisija sprejme dokumente, ki jih tožeča stranka predloži na podlagi zgoraj navedenega člena II.15.4, ne da bi to vplivalo na informacije, naknadno pridobljene z revizijo, opravljeno na podlagi člena II.20 teh sporazumov. Torej so bile ure, navedene v predlogih, ki jih je predložila tožeča stranka za pridobitev treh sklopov nepovratnih sredstev, ki so bili predmet zadevnih sporazumov, zgolj ocene, ki nikakor niso bile ovira za nadzor nad upravičenostjo prijavljenih stroškov, ki so ga opravili revizorji.

123 V zvezi z argumentacijo tožeče stranke, predstavljeno v točki 120 zgoraj, je treba pripomniti, da so revizorji v več delih končnih revizijskih poročil navedli, da se ne morejo izreči o upravičenosti stroškov, ki jih je prijavila tožeča stranka, ter da je ta nemožnost posledica tega, da jim tožeča stranka ni predložila zahtevanih informacij in tako ni dokazala upravičenosti prijavljenih stroškov. Torej zgoraj navedena nemožnost revizorjev ni bila posledica njihove domnevne nesposobnosti in ni dokazovala kršitve obveznosti dokaznega bremena. V okviru preučitve tretjega tožbenega razloga je bilo odločeno, da mora v okoliščinah obravnavane zadeve v bistvu tožeča stranka dokazati upravičenost prijavljenih stroškov.

124 Torej je treba prvi očitek tožeče stranke zavrniti.

2) Poročila o opravljenih delovnih urah

125 Tožeča stranka trdi, da je Komisija napačno menila, da bi morali strokovnjaki, ki jih je zaposlovala, izpolnjevati poročila o opravljenih delovnih urah. Po njenem mnenju v sporazumih o nepovratnih sredstvih ni določen tak pogoj in v njih ni pojasnjeno, kakšne vrste informacij morajo ta poročila vsebovati.

126 Tudi ta očitek je treba zavrniti. Drži sicer, da v sporazumih o nepovratnih sredstvih ni določena obveznost, da tožeča stranka upravičenost prijavljenih stroškov dokaže s poročili o opravljenih delovnih urah, ki jih izpolnijo zaposleni, ki sodelujejo pri zadevnih ukrepih. Vendar je v navedenih sporazumih v členu II.14.1 kljub temu določeno, da morajo biti prijavljeni stroški določljivi in preverljivi, pri čemer je tožeči stranki prepuščena izbira dokaznih sredstev. Kot pravilno navaja Komisija, so poročila o opravljenih delovnih urah sredstvo, s katerim je mogoče dokazati upravičenost stroškov.

127 Poleg tega iz končnih revizijskih poročil ne izhaja, da bi revizorji svoje sklepe oprli na to, da tožeča stranka ni predložila poročil o opravljenih delovnih urah. Pri svojih sklepih so se v vseh primerih oprli na več indicev. Med njimi so navedli dejstvo, da v poročilih o opravljenih delovnih urah niso bile podrobno razdelane opravljene dejavnosti in čas, ki so ga zaposleni ali strokovnjaki porabili za vsako od dejavnosti. Revizorji so opozorili še na druge pomanjkljivosti, kot je to, da računovodski sistem tožeče stranke ne omogoča, da bi stroške za zaposlene povezali z ukrepi, ki jih je izvedla tožeča stranka, zato nastane tveganje dvojnega obračunavanja. Ob tem so opozorili na več primerov dvojnega obračunavanja (glej na primer stroške iz postavk F 13, F 21, F 27, F 30 in F 34 v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih A).

128 Iz navedenega izhaja, da revizorji zavrnitve nekaterih stroškov kot neupravičenih niso predlagali, ker tožeča stranka ni predložila poročil o opravljenih delovnih urah ali dovolj natančnih poročil, ampak ker ni dokazala upravičenosti stroškov, ki jih je prijavila za zadevne ukrepe.

129 Torej je treba ta očitek zavrniti.

3) Zamuda pri obračunavanju in plačevanju v okviru ukrepov, na katere sta se nanašala sporazuma o nepovratnih sredstvih B in C

130 Tožeča stranka revizorjem očita, da so zavrnili nekatere stroške za zaposlene v okviru ukrepov, na katere sta se nanašala sporazuma o nepovratnih sredstvih B in C, ker naj bi bili ustrezni računi plačani po tem, ko je bilo Komisiji predloženo končno poročilo. Po njenem mnenju je v sporazumih o nepovratnih sredstvih določeno zgolj to, da morajo stroški nastati v času trajanja zadevnega ukrepa, ni pa z njimi urejeno, kdaj je treba izvesti plačila. V obravnavani zadevi naj bi bila plačila sicer res izvedena po zaključku ukrepov, na katere sta se nanašala sporazuma o nepovratnih sredstvih B in C, vendar naj bi stroški nastali v času trajanja teh ukrepov, kot naj bi to izhajalo iz datumov izdanih računov. Tožeča stranka meni, da bi morala Komisija, če je želela opredelitev upravičenih stroškov omejiti zgolj na stroške, nastale in plačane pred določenim datumom, to navesti v sporazumih o nepovratnih sredstvih.

131 Tudi ta očitek je treba zavrniti, saj ne temelji na točni predstavitvi razlogov za to, da so revizorji zavrnili nekatere stroške, prijavljene v okviru ukrepov, na katere sta se nanašala sporazuma o nepovratnih sredstvih B in C.

132 Glede ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, so revizorji – kot izhaja iz končnega revizijskega poročila v zvezi s tem ukrepom (točka 5.2.1 5) – zavrnili znesek v višini skupaj 82.000 EUR v zvezi z delom štirih strokovnjakov, in sicer na podlagi spodaj navedenega. Na splošno so revizorji ugotovili, da so bili ti stroški zabeleženi v računovodski sistem tožeče stranke in plačani precej po datumu predložitve končnega poročila Komisiji, ki je bilo predloženo 4. avgusta 2010. Revizorji so še pripomnili, da niso prejeli pogodb, sklenjenih z zadevnimi strokovnjaki, ter da je iz korespondence med tožečo stranko in Komisijo razvidno, da so bila poročila o opravljenih delovnih urah izpolnjena po koncu navedenega ukrepa, ko jih je Komisija zahtevala, kar vzbuja dvome o zanesljivosti zabeleženih ur. Na podlagi navedenega so sklenili, da niso na voljo zadostni dokazi za to, da so zgoraj navedeni stroški nastali v času trajanja zadevnega ukrepa.

133 Revizorji so nato razdelali splošne pripombe iz končnega revizijskega poročila v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, v zvezi s položajem vsakega od štirih strokovnjakov, za katere so bili prijavljeni stroški v okviru tega ukrepa. Na primer v zvezi s strokovnjakom Y, enim od solastnikov tožeče stranke, so predlagali zavrnitev stroškov v skupnem znesku 18.000 EUR, ker je bil račun datiran in zabeležen v računovodske izkaze tožeče stranke leta 2011 in plačan 10. januarja 2011, torej precej po tem, ko je tožeča stranka 4. avgusta 2010 predložila končno poročilo. Hkrati so še pripomnili, da ni nobenega dokaza za to, da so bile storitve, ki jih je zagotovil ta strokovnjak, opravljene v času trajanja ukrepa, in da so bile navedene storitve prvič zabeležene v popravljenem končnem poročilu, ki ga je tožeča stranka predložila Komisiji 27. oktobra 2010.

134 Podobne pripombe so bile navedene v zvezi s preostalimi tremi strokovnjaki, za katere so bili prijavljeni stroški v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B.

135 Teh elementov, ki izhajajo iz končnega revizijskega poročila v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, tožeča stranka ni izpodbijala, saj je navedla zgolj splošno argumentacijo, predstavljeno v točki 130 zgoraj.

136 Iz zgoraj navedenega je razvidno, da zavrnitev nekaterih odhodkov za strokovnjake, prijavljenih v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, ni temeljila zgolj na dejstvu, da so bili z njimi povezani računi plačani po predložitvi končnega poročila, kot nenatančno trdi tožeča stranka, temveč je ta zavrnitev temeljila na vrsti neizpodbijanih elementov, ki vzbujajo konkreten dvom o upravičenosti prijavljenih stroškov in, natančneje, o tem, da so prijavljeni stroški nastali v času trajanja ukrepa v skladu z zahtevo iz člena II.14.1, četrta alinea, sporazumov o nepovratnih sredstvih.

137 Strinjati se je namreč treba s Komisijo, da je mogoče upravičeno resno podvomiti o odhodkih, ki so bili obračunani in zabeleženi v računovodske izkaze tožeče stranke po predložitvi končnega poročila. Kot poleg tega poudarja Komisija, je težko razumeti, kako je bil lahko račun, ki še ni bil zabeležen v računovodske izkaze tožeče stranke, vključen v končno poročilo, predloženo Komisiji, ki v skladu s členom II.15.4 sporazumov o nepovratnih sredstvih vsebuje celoten zbirni obračun prihodkov in odhodkov.

138 Glede ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, iz točke 5.2.1 4 končnega revizijskega poročila v zvezi s tem ukrepom izhaja, da je stroške v skupnem znesku 14.800 EUR zaračunal strokovnjak Z. Zadevni račun je imel datum 9. junij 2010, vendar so bili stroški v računovodski sistem tožeče stranke zabeleženi 30. septembra 2010, plačani pa so bili 19. oktobra 2010, torej precej po tem, ko je bilo Komisiji predloženo končno poročilo (21. julija 2010) in ko je ta tožečo stranko 24. avgusta 2010 obvestila, da bo zavrnila vse stroške za zaposlene, ki jih je ta prijavila. Revizorji so še pripomnili, da niso prejeli pogodbe, sklenjene med tožečo stranko in strokovnjakom, ter da je iz korespondence med tožečo stranko in Komisijo razvidno, da so bila poročila o opravljenih delovnih urah izpolnjena po koncu navedenega ukrepa, ko jih je Komisija zahtevala. Revizorji so še navedli, da ni na voljo dovolj dokazov v podporo temu, da je strokovnjak zaračunal 37 delovnih dni, in da so predloženi dokazi utemeljevali zgolj 11 dni. Zato so menili, da mora tožeča stranka predložiti pojasnila in dodatne dokaze, s katerimi bo mogoče utemeljiti skupno število dni, ki jih je zaračunal strokovnjak, in zamudo v zvezi z zabeleženjem računa v računovodski sistem, zato so predlagali, naj se stroški v zvezi s 26 delovnimi dnevi, ki jih je zaračunal strokovnjak, tj. 10.400 EUR (26 dni x 400 EUR), začasno zavrnejo.

139 Ugotoviti je treba, da tožeča stranka niti v predhodnem postopku niti v postopku pred Splošnim sodiščem ni predložila nobenega dokaza, s katerim bi izpodbijala ugotovitve revizorjev iz točke 5.2.1 4 končnega revizijskega poročila v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C.

140 Podobno kot je bilo ugotovljeno v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, je treba pripomniti, da zavrnitev nekaterih stroškov zadevnega strokovnjaka v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih C, ni temeljila zgolj na dejstvu, da je bil njegov račun plačan po datumu predložitve končnega poročila Komisiji, temveč je ta zavrnitev temeljila na vrsti elementov, ki vzbujajo konkreten dvom o upravičenosti prijavljenih stroškov.

141 Na podlagi zgornjih ugotovitev je treba ta očitek zavrniti kot brezpredmeten.

4) Naročanje pri dobaviteljih zunaj Unije v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B

142 Tožeča stranka revizorjem očita, da so zavrnili stroške, povezane z izdelavo videoposnetka v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, ker naj bi stroški te izdelave nastali zunaj Unije. V zvezi s tem trdi, da upoštevni pogodbeni okvir ne izključuje možnosti, da upravičenci storitve naročijo pri dobaviteljih s sedežem zunaj Unije. Poleg tega še trdi, da je v obravnavani zadevi velik del stroškov izdelave videoposnetka vsekakor nastal v Uniji. Nazadnje izpodbija še ugotovitev revizorjev, da ni predložila dokaza, da je bila izbira dobavitelja videoposnetka najboljša izbira z vidika razmerja med kakovostjo in ceno.

143 Iz točke 5.2.2 1 končnega revizijskega poročila v zvezi z ukrepom, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, je razvidno, da so revizorji kot neupravičene zavrnili stroške v višini 52.497,16 EUR v zvezi z izdelavo videoposnetka, ker naj bi ti stroški nastali zunaj Unije. Revizorji so poleg tega ugotovili, da tožeča stranka ni mogla dokazati, da je bil organiziran razpisni postopek, v katerem bi bil izbran izvajalec za izdelavo videoposnetka, niti da se je pri tej izbiri upoštevalo najboljše razmerje med kakovostjo in ceno. Torej so bili stroški v zvezi z izdelavo videoposnetka zavrnjeni na dveh podlagah, ki ju je treba preučiti.

144 Glede prve podlage, ki se nanaša na kraj, kjer so nastali stroški izdelave videoposnetka, ni sporno, da ima dobavitelj tega posnetka sedež v ZDA. Drži, da sporazum o nepovratnih sredstvih B upravičencu ne prepoveduje naročila storitev pri dobaviteljih s sedežem zunaj Unije. Vendar je v vodniku za vložnike za nepovratna sredstva v točki III.2, naslovljeni „Pravila v zvezi z upravičenimi odhodki“, določeno, da morajo stroški, da se štejejo za upravičene, za upravičenca (ali njegove partnerje) nastati v eni od držav članic Unije razen Danske.

145 Glede pravne veljave vodnika za vložnike za nepovratna sredstva je v uvodnem delu vsakega od sporazumov o nepovratnih sredstvih določeno, da njihove določbe prevladajo med drugim nad vsebino navedenega vodnika, da pa je treba ta vodnik vseeno uporabiti „kot dopolnilo“. Ker v obravnavani zadevi v teh sporazumih ni določen kraj, kjer morajo stroški nastati, je pa to določeno v vodniku, ki navedene sporazume na ta način dopolnjuje, je treba ugotoviti, da je v tej zadevi to vprašanje, povezano s stroški, urejeno z navedenim vodnikom.

146 Tožeča stranka pred Splošnim sodiščem sicer trdi, da so stroški videoposnetka – čeprav je njegov dobavitelj družba, registrirana v ZDA – dejansko nastali v Uniji. V Uniji naj bi bil napisan scenarij, izdelan videoposnetek in izvedena sinhronizacija. Vendar ni v podporo tem trditvam predložen noben dokaz.

147 Torej je treba ugotoviti, da tožeča stranka s svojo argumentacijo ni ovrgla prve podlage sklepov revizorjev.

148 Glede druge podlage, ki se nanaša na to, da tožeča stranka ni dokazala, da je bil izveden razpisni postopek in da je izbira dobavitelja videoposnetka pomenila najboljše razmerje med kakovostjo in ceno, je treba pripomniti, da člen II.9.1 sporazumov o nepovratnih sredstvih določa:

„Kadar morajo upravičenci skleniti pogodbe za potrebe izvedbe ukrepa in te pomenijo stroške ukrepa, navedene v razdelku v zvezi z neposrednimi upravičenimi stroški iz ocene proračuna, morajo poiskati več potencialnih ponudnikov in skleniti pogodbo s tistim, ki ponudi najboljše razmerje med kakovostjo in ceno […], pri čemer se upoštevata načeli preglednosti in enakega obravnavanja potencialnih pogodbenic ter se zagotovi, da ni navzkrižja interesov.“

149 Poleg tega je treba opozoriti, da člen II.14.1 sporazumov o nepovratnih sredstvih določa, da morajo biti stroški, da se lahko štejejo za upravičene, „smotrni in utemeljeni ter v skladu z načeli dobrega finančnega poslovodenja, zlasti z vidika razmerja med kakovostjo in ceno ter razmerja med stroški in učinkovitostjo“.

150 Iz spisa je razvidno, da so bili stroški v zvezi z izdelavo videoposnetka kot neposredni stroški vključeni v oceno proračuna ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, in sicer v razdelku „Objave in razširjanje“. Torej so revizorji na podlagi ne le člena II.19.1 sporazumov o nepovratnih sredstvih, ampak tudi člena II.14.1 teh sporazumov od tožeče stranke upravičeno zahtevali, naj predloži dokaz o izvedbi razpisnega postopka in o tem, da sta bili z izbiro dobavitelja videoposnetka zagotovljeni najboljši razmerji med kakovostjo in ceno ter med stroški in učinkovitostjo. Ta dokaz je morala predložiti tožeča stranka.

151 Vendar iz spisa ne izhaja, da bi tožeča stranka predložila tak dokaz.

152 Ponudbe, sporočene Komisiji, ki so vključene v prilogo 31 k tožbi, imajo datum 18. november 2010, torej datum iz obdobja po datumu, ko se je končal ukrep, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, tj. 9. junija 2010. To pa je v nasprotju z določbami člena II.9.1 sporazumov o nepovratnih sredstvih, iz katerih prek napotila na „potencialne“ pogodbenice izhaja, da morajo biti ponudbe predložene v času trajanja ukrepa, ne pa po tem, ko se je že končal.

153 Ponudbe z datumom iz leta 2008, ki so vključene v prilogo 30 k tožbi, se nanašajo – kot je navedla sama tožeča stranka – na drugačno vrsto storitve, tj. snemanje klasičnega videoposnetka brez posebnih efektov, ki ga je tožeča stranka nato opustila, saj se je nazadnje odločila, da bodo cilji ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B, bolje doseženi, če bo izdelani videoposnetek vključeval posebne efekte.

154 Torej je treba ugotoviti, da tožeča stranka s svojo argumentacijo ni ovrgla niti druge podlage sklepov revizorjev.

155 Na podlagi navedenega je treba ta očitek zavrniti.

5) Kakovost storitev tožeče stranke

156 Tožeča stranka revizorjem in Komisiji očita, da niso upoštevali kakovosti njenih storitev in dejstva, da so bili cilji, za katere so bila nepovratna sredstva dodeljena, doseženi.

157 Ta očitek je treba zavrniti ob upoštevanju temeljnega načela, ki ureja finančne pomoči Unije, v skladu s katerim lahko Unija subvencionira le dejansko nastale odhodke. Kot je bilo že navedeno, iz tega načela izhaja, da za to, da se upraviči dodelitev specifičnih nepovratnih sredstev, ni dovolj, da upravičenec do pomoči dokaže, da je bil projekt izveden. Predložiti mora poleg tega dokaz o tem, da so stroški, prijavljeni v skladu s pogoji, določenimi za odobritev zadevne pomoči, nastali, pri čemer se za

upravičene stroške šteje zgolj tiste, ki so ustrezno utemeljeni. Njegova obveznost spoštovanja postavljenih finančnih pogojev pomeni celo eno od njegovih bistvenih zavez in torej pogojuje dodelitev finančne pomoči (glej točko 93 zgoraj).

158 Na podlagi zgoraj navedenih ugotovitev je treba četrti tožbeni razlog zavrniti.

d) Prvi tožbeni razlog: trditev, da se stranki nikoli nista dogovorili o revizijskih standardih, po katerih so se ravnali revizorji

159 Tožeča stranka trdi, da so se revizorji ravnali po revizijskih standardih, ki niso bili določeni v sporazumih o nepovratnih sredstvih in o katerih se torej stranki nista dogovorili. Poleg tega naj niti začasna niti končna revizijska poročila ne bi vsebovala nobene navedbe določil teh sporazumov, revizorji pa naj bi ravnali v skladu s cilji, ki naj bi jih enostransko določila Komisija, in ne v skladu z določbami pooblastila iz teh sporazumov. Ker naj bi sklepi revizorjev in torej tudi izpodbijani sklep temeljili na pravilih, o katerih se stranki nista dogovorili, bi bilo treba ta sklep razglasiti za ničen.

160 Komisija trdi, da je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

161 Uvodoma je treba pripomniti, da je bila po navedbah iz povzetkov končnih revizijskih poročil ta revizija opravljena v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi ter v skladu s „temeljnimi načeli in pojmi mednarodnega okvira za posle dajanja zagotovil, kot jih je izoblikovala Mednarodna zveza računovodskih strokovnjakov“. V končnih revizijskih poročilih je bilo poleg tega v točki 1.1 pojasnjeno, da je cilj revizije zlasti preveriti, ali je bil finančni prispevek, ki ga je izplačala Komisija, uporabljen izključno za namene zadevnega ukrepa, ali so prijavljeni stroški nastali v obdobju, na katero se nanaša zadevni sporazum o nepovratnih sredstvih, ali je bila resničnost teh stroškov dokazana z ustrezno dokumentacijo, dokazi o plačilu in obstojem sistema nadzorov ter ali se je koordinator pri vodenju ukrepa ravnal v skladu z načeli dobrega finančnega poslovodenja, varčnosti in učinkovitosti. Ta opredelitev cilja revizije je zgolj odraz pogojev za upravičenost stroškov, ki jih je prijavil upravičenec do nepovratnih sredstev, kot so določeni v členu II.14.1 sporazumov o nepovratnih sredstvih. Poleg tega so revizorji v obravnavani zadevi delovali v skladu s členom II.20 navedenih sporazumov. Torej je treba očitek tožeče stranke, da je Komisija enostransko določila cilje revizije, zavrniti.

162 Dalje, navesti je treba, da je bilo po preučitvi končnih revizijskih poročil ugotovljeno, da so bili sporni stroški, ki jih je prijavila tožeča stranka, zavrnjeni, ker niso izpolnjevali pogojev za upravičenost, določenih zlasti v členu II.14.1 sporazumov o nepovratnih sredstvih. To poleg tega izhaja tudi iz zgornjih ugotovitev v zvezi s preostalimi tožbenimi razlogi, ki jih je navedla tožeča stranka. Kot pravilno trdi Komisija, se revizijski standardi, o katerih se po trditvah tožeče stranke stranki nista dogovorili, nanašajo zgolj na strokovne in etične standarde, ki jih morajo revizorji upoštevati pri izvajanju svojih nalog, ter niso nikakor povezani s pogoji za upravičenost stroškov, ki jih je prijavila tožeča stranka. Poleg tega ta ni pokazala, kakšna naj bi bila povezava med navedenimi revizijskimi standardi in sklepi revizorjev v zvezi z upravičenostjo stroškov oziroma – povedano drugače – ni pokazala, kako lahko revizijski standard povzroči (ne)upravičenost odhodkov.

163 To pomeni, da je treba očitek tožeče stranke v zvezi s tem, da so se revizorji ravnali po revizijskih standardih, o katerih se stranki nista dogovorili, zavrniti kot brezpredmeten.

164 Nazadnje, dodati je še treba, da tožeča stranka v repliki trdi, da je ravnala v skladu z računovodskimi standardi, določenimi z italijanskim pravom, in da zato izpodbijani sklep, ki naj bi temeljil na drugih revizijskih standardih, o katerih se stranki nista dogovorili, pomeni kršitev člena 126(2)(d) Finančne uredbe.

165 Člen 126(2)(d) Finančne uredbe določa, da morajo biti upravičeni stroški zabeleženi v računovodskih izkazih upravičenca ter biti pripravljeni v skladu z računovodskimi standardi, ki se uporabljajo v državi, kjer ima upravičenec svoj sedež, in v skladu z običajno računovodsko prakso upravičenca.

166 Vendar je treba v skladu z zgoraj navedenim ugotoviti, da dejstvo, da so stroški, ki jih je prijavila tožeča stranka, morda v skladu z italijanskimi računovodskimi standardi, nikakor še ne pomeni, da so ti stroški v skladu s pogoji za upravičenost, določenimi zlasti v členu II.14 sporazumov o nepovratnih sredstvih. Zato sklicevanje tožeče stranke na člen 126(2)(d) Finančne uredbe ni upoštevno.

167 Na podlagi zgoraj navedenega je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

e) Drugi tožbeni razlog: prvič, nerazumna zamuda pri predložitvi končnih revizijskih poročil tožeči stranki in, drugič, trditev, da je Komisija slabo vodila zadevne ukrepe

168 Opozoriti je treba, da tožeča stranka v okviru tega tožbenega razloga navaja dva očitka.

169 V okviru prvega očitka tožeča stranka navaja, da je 18 mesecev, kolikor je preteklo med 25. januarjem 2012, ko so ji bili predloženi popravljeni osnutki revizijskih poročil, in 10. junijem 2013, ko so ji bila predložena končna revizijska poročila, nerazumen rok. Zaradi tako dolgega roka naj bi dobila vtis, da je Komisija implicitno sprejela njene trditve v zvezi s sklepi revizorjev, in naj bi ji bila zato povzročena škoda, saj naj ne bi mogla primerno in učinkovito izpodbijati sklepov Komisije.

170 V okviru drugega očitka tožeča stranka Komisiji očita, da je na splošno slabo vodila zadevne ukrepe.

171 Komisija izpodbija očitka tožeče stranke.

172 Glede prvega očitka je treba najprej ugotoviti, da z nobenim predpisom niti z nobenim pogodbenim določilom ni določeno trajanje revizije iz člena II.20 sporazumov o nepovratnih sredstvih. Ta člen v odstavku 3 zgolj določa, da je mogoče revizijo izvesti v petih letih po plačilu preostalega zneska. Kljub temu pa še vedno drži, da je treba za določitev obveznosti strank, ki izhajajo iz izvajanja sporazumov o nepovratnih sredstvih, upoštevati obveznost pogodbenic, da pogodbo izvajajo v dobri veri. V obravnavani zadevi bi morala Komisija na podlagi tega načela tožeči stranki v razumnem roku predložiti sklepe revizorjev, da bi ji tako omogočila, da jih koristno izpodbija, in, splošneje, da je ne bi pustila v negotovosti, ki bi ji povzročila škodo.

173 Kot izhaja iz spisa, je popravljene osnutke revizijskih poročil za zadevne ukrepe tožeča stranka prejela 24. januarja 2012. Ta je pripombe v zvezi s temi popravljenimi osnutki predložila 15. februarja 2012. Revizorji so končna revizijska poročila Komisiji predložili 26. aprila 2012, ta pa jih je tožeči stranki predložila 10. junija 2013.

174 Torej je treba šteti, da je revizijski postopek potekal v skladu z načelom izvrševanja pogodb v dobri veri do 26. aprila 2012, ko so revizorji Komisiji predložili končna revizijska poročila. Treba je še ugotoviti, da je med 26. aprilom 2012 in 10. junijem 2013, tj. datumom, ko so bila ta končna revizijska poročila predložena tožeči stranki, preteklo več kot 13 mesecev. Torej je treba preučiti, ali je z vidika načela izvrševanja pogodb v dobri veri tak časovni zamik v obravnavani zadevi razumen rok.

175 Glede na vsebino spisa več kot trinajstmesečni časovni zamik ni utemeljen in je nerazumen. Po tem, ko so revizorji Komisiji 26. aprila 2012 predložili končna revizijska poročila, ni bilo namreč nobenega stika med njo in tožečo stranko. Dalje, iz dopisov z dne 10. junija 2013 izhaja, da je Komisija ta končna revizijska poročila sprejela v celoti in ni vanje vnesla nobene spremembe. Poleg tega niti predmet revizij niti vsebina končnih revizijskih poročil nista bila z nobenega vidika kompleksna.

176 Edini element, ki ga je Komisija navedla za utemeljitev več kot trinajstmesečnega časovnega zamika, je bil ta, da je Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) 10. septembra 2012 uvedel preiskavo. Kot je navedla, je zaradi uvedbe te preiskave potrebovala več mesecev za to, da je preverila in odobrila sklepe revizorjev.

177 Ugotoviti je treba, da Komisija ni dovolj pojasnila, kako je to, da je OLAF uvedel preiskavo, povzročilo več kot trinajstmesečni časovni zamik. Poleg tega je bila ta preiskava uvedena pet mesecev po tem, ko so bila končna revizijska poročila predložena Komisiji, kar pomeni, da je vsekakor preteklo pet mesecev med datumom predložitve teh poročil navedeni instituciji in datumom, ko je OLAF uvedel preiskavo. Vendar iz spisa ne izhaja, da bi bila Komisija v tem petmesečnem obdobju kakor koli dejavna.

178 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je več kot trinajstmesečni zamik med datumom, ko so bila Komisiji predložena končna revizijska poročila, in datumom, ko je ta poročila predložila tožeči stranki, v obravnavani zadevi nerazumen rok, zato Komisija ni izpolnila svojih pogodbenih obveznosti, kot se razlagajo ob upoštevanju načela izvrševanja pogodb v dobri veri.

179 Kljub temu pa iz spisa ne izhaja, da bi nerazumna zamuda pri predložitvi končnih revizijskih poročil tožeči stranki vplivala na možnost tožeče stranke, da učinkovito izpodbija sklepe revizorjev, kot trdi.

180 Najprej, kot pravilno navaja Komisija, je treba ugotoviti, da je imela tožeča stranka dvakrat – tj. 22. decembra 2011 in 15. februarja 2012 – možnost revizorjem predložiti pripombe in dokazila, ko so bila revizijska poročila še v fazi osnutka. Treba je še opozoriti, da je Komisija sklepe revizorjev sprejela v celoti. V takih okoliščinah ni dokazano, da bi nerazumna zamuda pri predložitvi končnih revizijskih poročil tožeči stranki vplivala na njeno možnost, da učinkovito izpodbija sklepe revizorjev. K temu je treba še pripomniti, da je Komisija po predložitvi končnih revizijskih poročil tožeči stranki dala na voljo še druge možnosti za predložitev pripomb in dodatnih dokazil ter da je tožeča stranka v tem okviru predložila pripombe z dopisoma z dne 9. julija 2013 in 7. oktobra 2013.

181 V zvezi s trditvijo, ki jo je tožeča stranka navedla pred Splošnim sodiščem, in sicer da je glede na dolgotrajnost revizijskega postopka večina zaposlenih, ki so vodili zadevne ukrepe, odšla, zato tožeča stranka ni več razpolagala z informacijami, potrebnimi za učinkovito izpodbijanje sklepov revizorjev, je treba ugotoviti spodaj navedeno.

182 Prvič, kot pravilno navaja Komisija, iz spisa izhaja, da sta ključni osebi za vodenje zadevnih ukrepov, tj. strokovnjaka X in Y, na datum vložitve te tožbe še vedno dejavno sodelovali pri vodenju tožeče stranke in sta ji torej lahko priskrbeli kakršno koli informacijo, ki jo je potrebovala za izpodbijanje sklepov revizorjev.

183 Drugič, ugotoviti je treba, da je morala tožeča stranka v skladu s členom II.20(2) in (3) sporazumov o nepovratnih sredstvih še pet let po datumu izplačila preostalega zneska, torej do leta 2015, hraniti vse originalne dokumente, zlasti računovodske in davčne. Iz tega izhaja, da zamuda pri predložitvi končnih revizijskih poročil ni mogla vplivati na možnost tožeče stranke, da se v podporo svojim stališčem sklicuje na zgoraj navedene dokumente, saj je bila pogodbeno zavezana k njihovi hrambi do leta 2015, upoštevna dejstva iz obravnavane zadeve, tj. kontradiktorni revizijski postopek, pa se umeščajo v leto 2013.

184 Na podlagi zgornjih ugotovitev je treba prvi očitek tožeče stranke zavrniti.

185 Naj spomnimo, da v okviru drugega očitka tožeča stranka Komisiji očita, da je na splošno slabo vodila zadevne ukrepe. Kot indice za tako slabo vodenje navaja to, da je bila v času trajanja teh ukrepov komunikacija Komisije z njo pomanjkljiva, to, da je bil vodnik za vložnike za nepovratna sredstva pozneje popravljen in da odtlej vključuje veliko več informacij v zvezi z upravičenimi stroški, ter to, da so sporazumi o nepovratnih sredstvih vsebovali različne stilistične napake.

186 Ta očitek je treba zavrniti kot neutemeljen. Glede pomanjkljive komunikacije Komisije v času trajanja zadevnih ukrepov iz spisa ni razvidno, da bi tožeča stranka v času izvajanja navedenih ukrepov potrebovala dodatne informacije in pojasnila Komisije ter da bi zaprosila za sestanek, ki bi ji ga Komisija zavrnila. Komisija pravilno še navaja, da so novembra 2009 njene pristojne službe v okviru spremljanja teh ukrepov izvedle obisk v prostorih tožeče stranke.

187 Glede preostalih dveh indicev, ki ju navaja tožeča stranka (glej točko 185 zgoraj) – z njima ni mogoče dokazati slabega vodenja Komisije.

188 Na podlagi zgoraj navedenega je treba ta tožbeni razlog zavrniti. Ker tožeča stranka ni dokazala, da ima na podlagi sporazumov o nepovratnih sredstvih do Komisije terjatev, je treba drugi tožbeni predlog zavrniti.

3. Prvi tožbeni predlog: predlog za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa

189 Opozoriti je treba, da je treba prvi očitek iz drugega tožbenega razloga in peti tožbeni razlog obravnavati, kot da sta navedena v podporo prvemu tožbenemu predlogu. Najprej je treba preučiti peti tožbeni razlog.

a) Peti tožbeni razlog: nepristojnost Komisije za sprejetje izpodbijanega sklepa

190 Tožeča stranka v repliki izpodbija pristojnost Komisije za sprejetje izpodbijanega sklepa. V zvezi s tem trdi, da Komisija na pogodbenem področju ne more sprejemati enostranskih aktov, kakršen je izpodbijani sklep iz obravnavane zadeve, in da mora za to, da bi svoji sopogodbenici naložila izvršitev pogodbenih obveznosti finančne narave, če je to primerno, pri sodišču, pristojnem po pogodbi, vložiti zahtevek za plačilo na podlagi člena 272 PDEU. Po njenem mnenju to, da se Komisiji prizna pristojnost, da za izterjavo pogodbene terjatve sprejme enostranski akt, ki je izvršljiv, pomeni kršitev člena 47 Listine o temeljnih pravicah, saj naj njena „sopogodbenica“ ne bi imela na voljo učinkovitega pravnega sredstva za izpodbijanje tega enostranskega akta. Prvič, na učinkovitost ničnostne tožbe zoper ta akt naj bi vplivala sodna praksa Splošnega sodišča, v skladu s katero so v okviru ničnostne tožbe tožbeni razlogi v zvezi s kršitvijo pogodbenih določil in nacionalnega prava, ki se uporablja, nedopustni. Drugič, v okviru tožbe za uveljavljanje pogodbene odgovornosti, ki bi jo vložila „sopogodbenica“ Komisije pri sodišču, pristojnem po pogodbi, naj bi zadnjenavedena zoper svojo „sopogodbenico“ lahko uveljavljala enostranski akt, ki je izvršljiv in ga je medtem potrdilo sodišče, ki odloča o zakonitosti.

191 Komisija trdi, da ta tožbeni razlog ni utemeljen.

192 Opozoriti je treba, da sta pravni podlagi izpodbijanega sklepa člen 299 PDEU in člen 79(2) Finančne uredbe.

193 Člen 299, prvi odstavek, PDEU določa:

„Akti Sveta, Komisije ali Evropske centralne banke, ki nalagajo denarno obveznost osebam, so izvršilni naslov; to ne velja za države.“

194 Člen 79(2) Finančne uredbe določa:

„Institucija lahko s sklepom, ki je izvršljiv v smislu člena 299 PDEU, formalno ugotovi terjatev do oseb, ki niso države članice.“

195 Ugotoviti je treba, da spada člen 79(2) Finančne uredbe v poglavje, naslovljeno „Prihodki“, ki mu sledi poglavje, naslovljeno „Odhodki“, pri čemer se ti poglavji ne uporabljata za posebno področje delovanja Unije, ampak za vse prihodke in odhodke, ki spadajo v njen proračun, kar potrjuje tudi dejstvo, da sta vključeni v naslov IV, naslovljen „Izvrševanje proračuna“, ta pa je vključen v prvi del uredbe, naslovljen „Skupne določbe“.

196 Torej se določbe naslova IV Finančne uredbe uporabljajo tudi za pogodbeno področje, kar dokazuje tudi besedilo določb člena 90 navedene uredbe, vključenega v ta naslov, v skladu s katerimi se „[p]lačilo […] izvrši na podlagi predložitve potrdila, da je ustrezni ukrep v skladu z določbami temeljnega akta ali pogodbe“.

197 Kot je Splošno sodišče že večkrat potrdilo, se niti s členom 299 PDEU niti s členom 79(2) Finančne uredbe ne vzpostavlja razlikovanje glede na to, ali je terjatev, katere ugotovitev je formalno potrjena s sklepom, ki je izvršljiv, pogodbena ali nepogodbena terjatev (glej v tem smislu sodbi z dne 13. junija 2012, Insula/Komisija, T-246/09, neobjavljena, EU:T:2012:287, točki 94 in 95, ter z dne 27. septembra 2012, Applied Microengineering/Komisija, T-387/09, EU:T:2012:501, točka 39).

198 Iz tega izhaja, da je s členom 299 PDEU in členom 79(2) Finančne uredbe Komisiji podeljena pristojnost za sprejetje izpodbijanega sklepa ne glede na to, da je terjatev, na katero se nanaša ta sklep, povezana z izvajanjem sporazumov o nepovratnih sredstvih in je torej „pogodbene“ narave.

199 V nasprotju s trditvami tožeče stranke sodna praksa, navedena v točki 197 zgoraj, ni v nasprotju s sodbo z dne 17. junija 2010, CEVA/Komisija (T-428/07 in T-455/07, EU:T:2010:240, točka 68).

200 Drži namreč, da iz točke 68 sodbe z dne 17. junija 2010, CEVA/Komisija (T-428/07 in T-455/07, EU:T:2010:240), izhaja, da Komisija v pogodbenem okviru načeloma nima pravice sprejemati enostranskih aktov, zato na zadevno sopogodbenico ne more nasloviti akta, ki je po vsebini sklep, s katerim bi jo pozvala k izpolnitvi njene denarne obveznosti iz pogodbe, ampak mora, če je potrebno, na pristojno sodišče vložiti zahtevek za plačilo.

201 Kot pa je že pojasnilo Splošno sodišče v sodbi z dne 13. junija 2012, Insula/Komisija (T-246/09, neobjavljena, EU:T:2012:287, točka 99), iz sodbe z dne 17. junija 2010, CEVA/Komisija (T-428/07 in T-455/07, EU:T:2010:240, točka 68), izhaja, da je Splošno sodišče s tako odločitvijo zgolj pojasnilo, da Komisija samo na podlagi pogodbe ne more sprejeti enostranskega akta, katerega namen je izterjava pogodbene terjatve. Po drugi strani pa ni izključena možnost, da ima tak akt za pravno podlago določbo na primer Finančne uredbe, kot to velja za obravnavano zadevo, v kateri izpodbijani sklep temelji med drugim na členu 79(2) Finančne uredbe.

202 Tudi če bi lahko sodbo z dne 17. junija 2010, CEVA/Komisija (T-428/07 in T-455/07, EU:T:2010:240), razlagali, kot da je bilo v njej odločeno, da Komisija ni pristojna za sprejemanje sklepov, ki so izvršljivi, s katerimi se formalno ugotovi terjatev pogodbene narave, bi bilo treba iz razlogov, navedenih v točkah od 195 do 198 zgoraj, to odločitev vsekakor spremeniti.

203 V nasprotju s trditvijo tožeče stranke v odgovor na eno od pisnih vprašanj Splošnega sodišča ni sodna praksa Splošnega sodišča, navedena v točki 197 zgoraj, v nasprotju niti s sodbo z dne 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562).

204 Vprašanje, ki ga je preučilo Sodišče v sodbi z dne 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562), je bilo namreč vprašanje, ali je opomin izpodbojen akt v smislu člena 263 PDEU. Sodišče je odločilo, da ni tako, saj navedeni opomin ni ustvaril zavezujočih pravnih učinkov, ki pomenijo izvajanje prerogativ javne oblasti, ampak ga ni bilo mogoče ločiti od obstoječega pogodbenega razmerja med strankama v tej zadevi (glej točki 20 in 24 navedene sodbe).

205 V okviru preučitve pravne, pogodbene ali upravne narave opomina je Sodišče menilo, da bi sodišče Unije, če bi se izreklo za pristojno za odločanje o ničnosti aktov, ki spadajo v popolnoma pogodbeni okvir, tvegalo ne samo, da člen 272 PDEU izgubi smisel, ampak tudi da v primerih, v katerih pogodba ne bi vsebovala arbitražne klavzule, razširi svoje sodne pristojnosti prek meja, ki jih določa člen 274 PDEU (sodba z dne 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisija, C-506/13 P, EU:C:2015:562, točka 19).

206 V istem okviru je Sodišče poudarilo, da mora institucija, zlasti Komisija, če za dodelitev finančnih prispevkov izbere pogodbeno pot v okviru člena 272 PDEU, znotraj tega okvira tudi ostati, zato se mora v odnosih z zadevnimi sopogodbeniki zlasti izogibati uporabi dvoumnih formulacij, ki bi jih pogodbene stranke lahko razumele kot enostranske odločitve, ki presegajo pogodbena določila (sodba z dne 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisija, C-506/13 P, EU:C:2015:562, točka 21).

207 Ker se sodba z dne 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562), nanaša na preučitev opomina in vprašanja, katero pravno sredstvo je na voljo za izpodbijanje takega akta, ne pa na preučitev sklepa, ki je izvršljiv, kot to velja za izpodbijani sklep iz obravnavane zadeve, niti na preučitev vprašanja pristojnosti avtorja takega sklepa, iz tega sledi, da ta sodba v obravnavani zadevi ni upoštevna in torej z njo ni mogoče podpreti teze tožeče stranke v zvezi z nepristojnostjo Komisije za sprejetje izpodbijanega sklepa. V nasprotju z opominom, ki je v okviru odnosa pogodbene narave akt, ki ga ni mogoče izpodbijati z ničnostno tožbo, je izpodbijani sklep nedvomno tak akt, saj ustvarja zavezujoče pravne učinke, ki presegajo tiste iz pogodbenih razmerij, ki vežejo pogodbeni stranki, in ki pomenijo izvajanje prerogativ javne oblasti, ki so Komisiji podeljene kot upravnemu organu (glej v tem smislu sodbo z dne 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisija, C-506/13 P, EU:C:2015:562, točka 20, in sklep z dne 29. septembra 2016, Investigación y Desarrollo en Soluciones y Servicios IT/Komisija, C-102/14 P, neobjavljen, EU:C:2016:737, točki 55 in 58). Pojasniti je namreč treba, da je kljub temu, da sporazumi o nepovratnih sredstvih v členu II.19.5 izrecno napotujejo na to, da ima Komisija možnost sprejeti sklep, ki je izvršljiv, kot je to v obravnavani zadevi izpodbijani sklep, pravna narava tega sklepa še vedno opredeljena ne z navedenimi sporazumi ali pravom, ki se uporablja zanje, ampak s členom 299 PDEU in členom 79(2) Finančne uredbe (glej v tem smislu sodbi z dne 13. junija 2012, Insula/Komisija, T-246/09, neobjavljena, EU:T:2012:287, točke od 94 do 96, in z dne 27. septembra 2012, Applied Microengineering/Komisija, T-387/09, EU:T:2012:501, točka 39).

208 Ker je izpodbijani sklep akt, zoper katerega je mogoče vložiti ničnostno tožbo, v obravnavani zadevi ni tveganja, da bi razširili sodno pristojnost sodišča, ki odloča o zakonitosti, na katero napotuje Sodišče v točki 19 sodbe z dne 9. septembra 2015, Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisija (C-506/13 P, EU:C:2015:562) (glej točko 205 zgoraj), saj sodišče, pristojno po pogodbi, tj. v obravnavani zadevi sodišče Unije, ki mu je bila zadeva predložena na podlagi člena 272 PDEU, nikakor ni pristojno za nadzor zakonitosti takega akta (glej v tem smislu sodbo z dne 8. oktobra 2008, Helkon Media/Komisija, T-122/06, neobjavljena, EU:T:2008:418, točka 44). Podobno v obravnavani zadevi ni mogoče ugotoviti položaja, na katerega je Sodišče napotilo v točki 21 zgoraj navedene sodbe (glej točko 206 zgoraj), saj se – kot je bilo že navedeno –sprejetje akta, ki je izvršljiv, kot je izpodbijani sklep, umešča zunaj pogodbenega odnosa.

209 Vendar tožeča stranka trdi, da bi to, da se Komisiji prizna pristojnost, da za izterjavo pogodbene terjatve sprejme enostranski akt, pomenilo kršitev člena 47 Listine o temeljnih pravicah, saj naj zadevna sopogodbenica ne bi imela na voljo učinkovitega pravnega sredstva za izpodbijanje tega enostranskega akta (glej točko 190 zgoraj).

210 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je načelo učinkovitega sodnega varstva splošno načelo prava Unije, ki je danes izraženo v členu 47 Listine o temeljnih pravicah (glej sodbo z dne 6. novembra 2012, Otis in drugi, C-199/11, EU:C:2012:684, točka 46 in navedena sodna praksa). To načelo je sestavljeno iz različnih elementov, ki zajemajo tudi pravico do dostopa do sodišč (sodba z dne 6. novembra 2012, Otis in drugi, C-199/11, EU:C:2012:684, točka 48).

211 V zvezi s pravico do dostopa do sodišč je treba pojasniti, da mora imeti „sodišče“ za to, da lahko v skladu s členom 47 Listine o temeljnih pravicah odloči o spornih pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz prava Unije, pristojnost za obravnavo vseh upoštevnih dejanskih in pravnih vprašanj v sporu, o katerem odloča (sodba z dne 6. novembra 2012, Otis in drugi, C-199/11, EU:C:2012:684, točka 49).

212 V obravnavani zadevi je treba ugotoviti, da po delni spremembi opredelitve, ki je bila izvedena, Splošno sodišče v okviru iste tožbe preučuje tako zakonitost izpodbijanega sklepa kot utemeljenost pogodbene terjatve Komisije do tožeče stranke, zaradi katere je bil sprejet ta sklep. Ker je Splošno sodišče preučilo vsa upoštevna dejanska in pravna vprašanja v zadevnem sporu, je treba ugotoviti, da je ta tožba učinkovito pravno sredstvo v smislu člena 47 Listine o temeljnih pravicah.

213 Splošneje, ugotoviti je treba, da ima zadevna sopogodbenica, če Komisija sprejme sklep, ki je izvršljiv, da bi od nje izterjala pogodbeno terjatev, možnost – če zadevna pogodba vsebuje arbitražno klavzulo v smislu člena 272 PDEU – pri Splošnem sodišču vložiti tožbo, katere pravna podlaga sta tako člen 263 PDEU kot člen 272 PDEU. V okviru te tožbe lahko navedena sopogodbenica ne le izpodbija zakonitost zgoraj navedenega sklepa s sklicevanjem na tožbene razloge, ki se nanašajo na Pogodbo ali vsako drugo pravno pravilo, ki se nanaša na njeno uporabo, ampak se lahko sklicuje tudi na trditve, ki se nanašajo na sklenjeno pogodbo ali pravo, ki se uporablja zanjo, in Splošnemu sodišču predlaga, naj odloči o vsebini pogodbenega spora med njo in Komisijo, tako da v zvezi s tem izvaja svojo neomejeno pristojnost, ki mu je podeljena s členom 272 PDEU (glej v tem smislu sodbi z dne 6. oktobra 2015, Technion in Technion Research & Development Foundation/Komisija, T-216/12, EU:T:2015:746, točka 57, in z dne 9. novembra 2016, Trivisio Prototyping/Komisija, T-184/15, neobjavljena, EU:T:2016:652, točka 62).

214 Na podlagi zgoraj navedenega je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

b) Prvi očitek iz drugega tožbenega razloga: nerazumna zamuda v zvezi s predložitvijo končnih revizijskih poročil tožeči stranki

215 Spomniti je treba, da je Splošno sodišče menilo, da je treba prvi očitek iz drugega tožbenega razloga, ki se nanaša na nerazumno zamudo pri predložitvi končnih revizijskih poročil tožeči stranki, obravnavati, kot da je naveden v podporo ne le drugemu, ampak tudi prvemu tožbenemu predlogu, saj naj bi ta zamuda vplivala na možnost tožeče stranke za učinkovito obrambo v upravnem postopku izterjave, v katerem je bil sprejet izpodbijani sklep (glej točko 75 zgoraj).

216 Očitno je, da je treba ta očitek zavrniti.

217 Ker so bila končna revizijska poročila tožeči stranki predložena z dopisi z dne 10. junija 2013 (glej točko 27 zgoraj), je ta namreč z navedenimi dokumenti razpolagala pred prejetjem dopisa z dne 16. oktobra 2013, s katerim ji je Komisija predložila opomine in jo je torej obvestila o začetku upravnega postopka izterjave (glej točko 36 zgoraj). Torej nerazumna zamuda pri predložitvi končnih revizijskih poročil tožeči stranki v obravnavani zadevi ni vplivala na njeno možnost učinkovite obrambe v upravnem postopku izterjave.

218 Na podlagi zgoraj navedenega je treba prvi tožbeni predlog zavrniti, to pa pomeni, da je treba tožbo tudi v celoti zavrniti.

IV. Stroški

219 V skladu s členom 134(1) Poslovnika se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

220 Poleg tega lahko v skladu s členom 135(2) Poslovnika Splošno sodišče stranki, tudi tisti, ki je uspela, naloži plačilo dela ali vseh stroškov, če je to upravičeno zaradi njenega ravnanja, tudi pred vložitvijo tožbe.

221 V obravnavani zadevi je Komisija s svojimi predlogi uspela, zato bi moralo Splošno sodišče načeloma v skladu z njimi plačilo stroškov, vključno s tistimi, nastalimi v postopku za izdajo začasne odredbe, naložiti tožeči stranki.

222 Ker pa Komisija ni izpolnila ene od pogodbenih obveznosti (glej točko 178 zgoraj), je treba na podlagi člena 135(2) Poslovnika odločiti, da se ji naloži plačilo polovice stroškov tožeče stranke, ta pa nosi stroške Komisije in polovico svojih stroškov. Taka porazdelitev plačila stroškov se uporabi tudi za stroške, ki sta jih stranki priglasili v postopku za izdajo začasne odredbe.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (prvi razširjeni senat)

razsodilo:

1. **Tožba se zavrne.**

2. **ADR Center SpA nosi stroške, ki so nastali Evropski komisiji, vključno s stroški te institucije v zvezi s postopkom za izdajo začasne odredbe, in polovico svojih stroškov, vključno s stroški v zvezi s postopkom za izdajo začasne odredbe.**

3. **Komisiji se naloži plačilo polovice stroškov, ki so nastali družbi ADR Center, vključno s polovico stroškov te družbe v zvezi s postopkom za izdajo začasne odredbe.**

Kanninen Pelikánová Buttigieg Gervasoni

Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 20. julija 2017.

Podpisi

Kazalo

I. Dejansko stanje 1

A. Zadevni sporazumi o nepovratnih sredstvih 2

1. Sporazum o nepovratnih sredstvih A 2

2. Sporazum o nepovratnih sredstvih B 2

3. Sporazum o nepovratnih sredstvih C 3

4. Struktura in upoštevne skupne določbe sporazumov o nepovratnih sredstvih 3

a) Struktura 3

b) Predložitev poročil in preostalih dokumentov 3

c) Plačila Komisije 3

d) Pravo, ki se uporablja, in pristojna sodišča 3

e) Upravičeni stroški 4

f) Izvršljive odločbe 4

g) Nadzori in revizije 4

B. Izvajanje sporazumov o nepovratnih sredstvih 5

1. Sporazum o nepovratnih sredstvih A 5

2. Sporazum o nepovratnih sredstvih B 5

3. Sporazum o nepovratnih sredstvih C 5

C. Revizijski postopek 6

II. Postopek in predlogi strank 8

III. Pravo 9

A. Dopustnost 9

1. Dopustnost drugega tožbenega predloga tožeče stranke 9

2. Dopustnost tretjega tožbenega predloga tožeče stranke 10

B. Vsebinska presoja 11

1. Uvodne ugotovitve 11

2. Drugi tožbeni predlog 13

a) Uvodne ugotovitve 13

1) Pristojnost Splošnega sodišča 13

2) Pravo, ki se uporablja za spor 13

b) Tretji tožbeni razlog: trditev, da je Komisija kršila obveznost dokaznega bremena, ki ga je nosila 14

c) Četrti tožbeni razlog: napaka v končnih revizijskih poročilih 18

1) Raven strokovnega znanja revizorjev 18

2) Poročila o opravljenih delovnih urah 18

3) Zamuda pri obračunavanju in plačevanju v okviru ukrepov, na katere sta se nanašala sporazuma o nepovratnih sredstvih B in C 19

4) Naročanje pri dobaviteljih zunaj Unije v okviru ukrepa, na katerega se je nanašal sporazum o nepovratnih sredstvih B 21

5) Kakovost storitev tožeče stranke 22

d) Prvi tožbeni razlog: trditev, da se stranki nikoli nista dogovorili o revizijskih standardih, po katerih so se ravnali revizorji 23

e) Drugi tožbeni razlog: prvič, nerazumna zamuda pri predložitvi končnih revizijskih poročil tožeči stranki in, drugič, trditev, da je Komisija slabo vodila zadevne ukrepe 24

3. Prvi tožbeni predlog: predlog za razglasitev ničnosti izpodbijanega sklepa 26

a) Peti tožbeni razlog: nepristojnost Komisije za sprejetje izpodbijanega sklepa 26

b) Prvi očitek iz drugega tožbenega razloga: nerazumna zamuda v zvezi s predložitvijo končnih revizijskih poročil tožeči stranki 29

IV. Stroški 30